

Adaptace dětí na školní prostředí

Jana Kytlicová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana Kytlicová**
Osobní číslo: **H160488**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Adaptace dítěte na školní prostředí**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie z oblasti adaptace na školní prostředí a srovnání jako podpory adaptace na školní prostředí.

Zpracování výzkumu.

Realizace kvalitativního výzkumu formou rozhovoru.

Zpracování a vyhodnocení dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu a jejich shrnutí.

*** naskenované Prohlášení str. 2***

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Susan Kovalikova. Integrovaná tematická výuka. Vydavatelství Spirála Kroměříž, 1995.

Robert Čapek. Moderní didaktika, lexikon výukových a hodnotících metod. Grada Publishing, a.s., 2015.

Kateřina Thorová. Vývojová psychologie. Vydavatelství Praha: Portál, 2015.

Jan Průcha. Pedagogická encyklopedie. Vydavatelství Praha: Portál, 2009.

Daniela Ponechalová. Snoezelen: Úvod do tematiky. Bratislava, 2009.

Kateřina Janků. Využívání metody snoezelen u osob s mentálním postižením. Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-915-5.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Romana Divošová

Centrum jazykového vzdělávání

Datum zadání bakalářské práce:

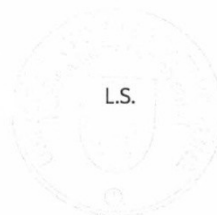
10. ledna 2019

Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2019

Ve Zlíně dne 10. ledna 2019

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá adaptací dětí na školní prostředí. Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části popisují mladší školní věk dítěte, možný výběr škol (tradiční a alternativní školy) a proces adaptace dětí na školní prostředí. Práce se zaměřuje na faktory ovlivňující adaptaci dítěte, věnuje se vlivu rodiny, školy, třídy a také významu učitele. Praktická část popisuje výsledky kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum byl realizován prostřednictvím rozhovorů s učitelkami veřejné a soukromé školy. Podkladem pro výzkum je jejich zkušenost s adaptačním stupněm (předškolíčkou). Jejich pohledem je zkoumán význam adaptačního stupně (předškolíčky) v procesu adaptace dítěte na školní prostředí.

Klíčová slova: Klíčová slova: adaptace, mladší školní věk, školní prostředí

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with adaptation of the children to the school environment. The thesis is divided into two parts. The theoretical part describes the younger-school-age, the possible selection of the schools (the traditional schools and the alternative schools) and the process of the adaptation to the school environment. The thesis focuses on factors influencing the child's adaptation, it deals with the influence of the family, the influence of the school and the class team and also it deals with the importance of the teacher.

The practical part describes the results of the qualitative oriented research. The qualitative oriented research was realized through the interviews with the public school teachers and the private school teachers. The bases for research is their experience with an adaptation stage (pre-school). From their point of view is the importance of the adaptation stage (pre-school) in the process of the adaptation to the school environment explored.

Keywords: adaptation, younger-school-age, school environment

Poděkování, motto a čestné prohlášení, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická, nahraná do IS/STAG jsou totožné ve znění:

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Obsah

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 OBDOBÍ STŘEDNÍHO DĚTSTVÍ - MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK.....	10
1.1 DÍTĚ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU – ŠKOLÁK	10
1.2 ŠKOLNÍ ZRALOST A PŘIPRAVENOST.....	11
1.3 ZJIŠŤOVÁNÍ ŠKOLNÍ ZRALOSTI A DOVEDNOSTI.....	13
2 VÝBĚR ŠKOLY.....	17
2.1 ALTERNATIVNÍ ŠKOLY.....	19
3 ADAPTACE DÍTĚTE NA ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ.....	23
3.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ADAPTACI.....	23
PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 CÍLE A OTÁZKY ŠETŘENÍ.....	30
5 METODOLOGIE ŠETŘENÍ A VÝBĚR RESPONDENTŮ	32
6 INTERPRETACE DAT.....	36
6.1 DĚTI A JEJICH VSTUP DO ŠKOLY	38
6.2 CO JE TO ADAPTAČNÍ STUPEŇ (PŘEDŠKOLIČKA).....	38
6.3 SMYSL ADAPTAČNÍHO STUPNĚ	40
6.4 SPOLUPRÁCE MŠ A ADAPTAČNÍHO STUPNĚ (PŘEDŠKOLIČKY).....	41
6.5 ADAPTAČNÍ STUPEŇ A SPOLUPRÁCE S RODIČI.....	42
6.6 ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY	42
6.7 ROZDÍLY DĚTÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE V PRVNÍ TŘÍDĚ	43
7 VÝSLEDKY HODNOCENÍ.....	44
8 ZÁVĚR.....	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	47
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	49
SEZNAM OBRÁZKŮ	50
SEZNAM TABULEK.....	51
SEZNAM PŘÍLOH.....	52

ÚVOD

„Šťastná škola, kde se všemu učí jasnými vzory. Necht' se mládež učí ne pro školu, ale pro život.“

(J. A. Komenský)

Vstup dítěte do školy je novou situací pro dítě. Je to velká a náhlá změna, která znamená zátěž pro většinu dětí a jejich rodiče, kteří musí změnit životní styl celé rodiny a přizpůsobit se malému školákovi. Adaptace na školu trvá nějakou dobu. Pro dítě zahájení školní docházky znamená delší dobu bez rodičů, zapojení do poměrně velkého kolektivu stejně starých dětí, podřízení se autoritě učitele, podřízení se školní činnosti. Pro rodiče pak znamená být školákovi velkou oporou.

Téma bakalářské práce je „Adaptace dětí na školní prostředí“. Vzhledem k tomu, že některé základní školy zřizují tzv. adaptační stupně (předškoličky), dala jsem si za cíl zjistit, jak tyto adaptační stupně pracují a zda mohou ovlivnit adaptační proces dětí, které nastupují do první třídy.

Teoretická část bakalářské práce obsahuje tři kapitoly. V prvních dvou kapitolách se zabývám školní zralostí a připraveností dítěte mladšího školního věku a výběrem školy. Třetí kapitola se věnuje faktorům, které mají vliv na adaptaci.

V praktické části budu zjišťovat pomocí rozhovoru, zda děti, které navštěvují adaptační stupeň (předškoličku), jsou lépe adaptované na školní prostředí než děti, které adaptační stupeň (předškoličku) neabsolvovaly.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBDOBÍ STŘEDNÍHO DĚTSTVÍ - MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Dětství charakterizuje vývojovou etapu lidského jedince od narození po jeho dospělost. Dělí se na období novorozenecké, kojenecké, batolecí, předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk (adolescence) a období mladé dospělosti.

Za novorozenecké období se považuje období 4-6 týdnů po porodu. K svému vývoji potřebuje dlouhé období péče a ochrany. Novorozenec vlivem nedozrálé centrální nervové soustavy nedokáže motorické pohyby koordinovat se smyslovým vnímáním.

Kojenecké období počíná ukončeným 1. měsícem a končí dosažením jednoho roku života. Kojenec v tomto období projde velkými motorickými, somatickými a neuropsychickými změnami. *„Z ležícího miminka se stane samostatně se pohybující dítě. Motorické reflexní chování vymizí a pohyby se stanou záměrnými“* (Thorová, 2015, s. 356).

Batolecí období začíná 1. rokem a končí 3. rokem. Je to období intenzivnějšího rozvoje řeči a reciproční komunikace. Dítě začíná získávat svoji soběstačnost a uvědomuje si svoji osobu. Kvůli nedozrálé nervové soustavě však ještě nedokáže kontrolovat emoce, což často vede k záchvatům vzteku a vzdoru.

Předškolní věk trvá od 3 do 6 let. V tomto období je dítě hodně zvědavé. Rozeznává tvary, barvy, jeho řeč je srozumitelná a rozvíjí se jeho motorická činnost a zručnost. Před nástupem do školy je dítě relativně samostatné, schopné spolupráce a soustředění.

1.1 Dítě mladšího školního věku – školák

Období mladšího školního věku je obdobím vstupu do první třídy a zahájení několikaleté povinné školní docházky. Školákem rozumíme dítě od 6 let věku do počátku dospívání. *„Školní období má různou dobu trvání a nelze jej ztotožňovat s obdobím školní docházky“* (Lebl, Provazník, Hejčmanová, 2007, s. 5). Thorová nazývá dobu od 6 do 12 let dítěte jako období středního dětství. Dolní hranice středního dětství tvoří období, kdy dítě dosahuje školní zralosti, horní hranicí je pak nástup

puberty. Období raného středního dětství trvá od 6 do 9 let, pozdní střední dětství, označené jako prepubescence, trvá od 10 do 11/12 let. Za počátek období se často považuje nástup dítěte do školy, což je u řady dětí v 7 letech. „*Střední dětství je důležitou vývojovou fází, formuje se sebevědomí, genderová identita (uvědomování si vlastního pohlaví) a postoje ke vzdělání*“ (Thorová, 2015, s. 402)

Načasování povinné školní docházky vychází z pozorované dosažené vývojové úrovně většiny dětí. Proto i podle školského zákona povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad.

Podle § 36 odst. 3 školského zákona dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce. Podmínkou přijetí dítěte narozeného v období od září do konce prosince k plnění povinné školní docházky je doporučující vyjádření školského poradenského zařízení, podmínkou přijetí dítěte narozeného od ledna do konce června je pak doporučující vyjádření školského poradenského zařízení a odborného lékaře.

V šesti letech je většina dětí skutečně vybavena a připravena ke zvládnání nároků spojených s docházkou do školy. Vzhledem k variabilitě a individuální podobě vývoje každého jedince však nelze spoléhat na toto zobecňující zjištění, a proto je zapotřebí zkoumat skutečnou dosaženou vývojovou úroveň každého dítěte (Kyriková, 2012).

1.2 Školní zralost a připravenost

„*Školní zralost je název pro soubor duševních schopností a dovedností, které umožňují dítěti zvládnout nároky povinné školní docházky a zároveň mít z vyučování a školních aktivit prospěch. Nároky kladené na dítě musí být rozumné, dítě nesmí být přetěžováno. Školní zralost dítěte není pouze definována coby psychická připravenost naučit se klasickým školním dovednostem, ale dítě musí být pro vstup do školy vybaveno také sociálními kompetencemi, které využije v kontaktu s učiteli a vrstevníky. Emoční zralost dítěte umožňuje zvládnout školní pravidla a zátěž, které vyplývají ze školních povinností*“ (Thorová, 2015, s. 396)

V šedesátých letech psycholog Jaroslav Jirásek poukazoval na fakt, že nejsou všechny děti psychicky připravené na požadavky, které na ně klade školní docházka, což může právě ovlivnit úspěšnost jejich fungování ve škole. Podle Thorové (2015) postoj ke vzdělání se u dítěte formuje již na počátku školní docházky. Aby si dítě vytvořilo ke škole kladný vztah, musí být proto úspěšné, zralé a připravené děti jsou ve škole i méně stresované. Školní zralost lze vymezit jako dosažení takového stupně vývoje, aby se dítě bylo schopno bez obtíží účastnit výchovně-vzdělávacího procesu, nebo alespoň bez větších obtíží, nejlépe s radostí a dychtivostí (Bednářová, Šmardová 2010).

Předpoklady, které souvisí spíše s biologickým zráním celého organismu a zejména centrálního nervového systému jako je motorika, pozornostní funkce, emoční kontrola, to všechno nazýváme tedy školní zralostí. Školní připraveností jsou pak označovány dovednosti získávané výchovou a prostředím, v němž dítě vyrůstá, které vývoj předškoláka ovlivňují. Jedná se o oblast sociálních zkušeností jako sebeobslužné dovednosti, pracovní návyky, dodržování norem chování, verbální připravenost, vědomosti. *„Vzhledem k dynamické interakční povaze vlivů vrozených dispozic a prostředí se jeví jako vhodnější používat zažitý jednotný pojem školní zralosti, který zahrnuje zralost i připravenost, tedy domény ovlivněné zráním i učením“* (Thorová, 2015, s. 398).

Školní zralost však nelze definovat jen na základě diagnostikovaných schopností a dovedností. V rámci poradenství je zapotřebí vždy posuzovat vhodný nástup dítěte do školy v kontextu systému rodina-škola-dítě. Je třeba rozpoznat a zhodnotit všechny okolnosti, jež mohou výkonnost a úspěšnost dítěte ovlivnit jak ve směru kladném, tak záporném, a na základě jejich komplexní analýzy vydat doporučení (Mertin, 2003). Stanovisko psychologa k odkladu školní docházky je v některých případech spíše odbornou rozvahou než striktním doporučením. Úspěšnost dítěte ve škole je také ovlivněna výběrem školy a kvalitou učitele (Thorová, 2015). Při rozhodování o zahájení školní docházky je nutné řídit se kromě kritérií a pouček také citem, intuitivně na základě zkušeností. Je třeba zohledňovat i aktuální životní situaci dítěte a jeho rodiny.

1.3 Zjišťování školní zralosti a dovednosti

V první řadě zralost dítěte posuzují rodiče a učitelky v mateřské škole. Hlavně učitelky mohou děti před zahájením školní docházky pozorovat se zřetelem k míře očekávaných dovedností a kompetencí, které jsou nutné pro úspěšný školní začátek. Na základě znalostí a pozorování a srovnávání výkonů dětí, učitelka může zjistit, do jaké míry jsou jednotlivé děti připraveny nebo nepřipraveny pro školu. V případě pochybností mateřská škola zprostředkuje kontakt s pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem, kde se dítě podrobí vyšetření školní zralosti (Kyriková, 2012). V případě zdravotním potíží dítěte posoudí vhodnost nástupu do školy dětský lékař.

Zjišťování školní zralosti a připravenosti umožňuje poskytnout každému dítěti dostatečný čas pro dozrání a doladění všech linií vývoje do takové úrovně, která bude dobrým předpokladem pro jeho maximální školní úspěšnost (Kyrikové, 2012).

Posuzované oblasti školní zralosti (Thorová, 2015)

Věkové rozdíly mezi pohlavím:

Věk je obecně stanoven školským zákonem. Pokud jde o pohlaví, pak z hlediska požadavků na školní zralost chlapci dozrávají pomaleji. Proto u nich častěji dochází k odkladu školní docházky.

Fyzická zralost a zdravotní stav

Obecně postava dítěte mladšího školního věku ztrácí svoji dětskou zakulacenost, prodlužují se končetiny, dítě se vytahuje. V tělesném vývoji dochází v průběhu šestého roku k první proměně tělesné stavby. Orientačním ukazatelem tělesné zralosti je tzv. filipínská míra (ruka natažená přes vrchol hlavy dosáhne na lalůček protějšího ucha) a Kapalínův index, který se zjišťuje poměrem míry a váhy dítěte. Podle těchto údajů má šestileté dítě měřit 120 cm a vážit 20 kg.

Součástí života dítěte v tomto mladším školním věku je potřeba pohybové aktivity. Radost z pohybu je v tomto věku stále přirozená. Školní dítě by mělo být přiměřeně

fyzicky zdatné a odolné vůči zátěži a také jeho zdravotní stav by měl být přiměřený. Tělesně zdatné dítě je odolnější, lépe se přizpůsobí zvyšujícím se nárokům, lépe se adaptuje. Proto je vhodné zvážit nástup do školy u dětí s vývojovým opožděním jako jsou děti předčasně narozené, děti s opožděným motorickým vývojem, nebo s pozdním nástupem řeči. Důvodem pro odklad školní docházky může být i míra nemocnosti.

Motorika a grafomotorika

„Hrubá i jemná motorika zralého dítěte by měla být přiměřeně koordinovaná, aby dítě bylo schopné vykonávat komplexní pohybové činnosti (plavání, jízdu na kole, různé sporty) i aktivity vyžadující jemné pohyby a souhru práce obou rukou“ (Thorová, 2015, s. 399). Jemná motorika se projevuje při zavazování tkaniček, zapínání knoflíků, při držení tužky. Pro žáka první třídy je ovládnutí tužky velmi důležité, neboť její správné držení usnadňuje psaní. K orientačnímu zhodnocení grafomotorických schopností dítěte slouží test kresby. Zde se hodnotí síla a jistota čáry a velikost kresby, tedy formální zpracování. Po obsahové stránce se například hodnotí dvojdimenzionální znázornění paží a nohou, zpracování detailů těla, připojení končetin k trupu.

Pokud má dítě tendenci v činnostech ruce střídat, a tak není zcela jasné, která ruka je dominantní, je žádoucí konzultace s odborníkem. Testy lateralit provádí pedagogicko-psychologické poradny mezi 5. a 6. rokem věku.

Sociální kompetence

Dítě musí v novém prostředí školy obstát bez rodiny, musí být schopné existovat i v jiném sociálním prostředí než doposud. Zralé dítě diferencuje ve způsobu kontaktu s osobou blízkou a cizí, autoritou a vrstevníkem. *„V chování je patrný přiměřený odstup vůči neznámé osobě a autoritě, ale nikoli markantní úzkost ze sociálního kontaktu či neschopnost komunikovat s cizí osobou“* (Thorová, 2015, s. 399). Dítě se dokáže orientovat ve skupině, zapojuje se do řízených činností a je připraveno dodržovat daná pravidla chování.

Emoční zralost

„Emoční zralost spočívá v kontrole a regulaci emocí, přiměřeném emočním vyjadřování

a porozumění emocím druhých“ (Thorová, 2015, s. 399). „*Citové prožitky ovlivňují výkony žáků i jejich postoj ke škole. Emoční regulace je zejména mladších školáků natolik důležitá, že se může stát i příčinou neúspěchu.*“ (Vágnerová, 2002, s. 193). Dítě proto musí být schopné kontrolovat a řídit své chování, být dostatečně odolné vůči překážkám a prohrám a smířit se s tím, že nebude vždy první. Vůči ostatním pak dokáže projevat empatii a soucit.

Řeč a komunikační schopnosti

V první řadě by dítě mělo správně vyslovovat. Pokud totiž dítě vyslovuje špatně nějakou hlásku, je velký předpoklad, že jí bude i špatně psát. Špatná výslovnost více hlásek pak komplikuje nácvik čtení. Slovní zásoba dítěte by měla být přiměřená a dítě by mělo správně reagovat na vícestupňové pokyny. Svou řeč by dítě mělo umět přizpůsobit situaci, jinak by měl mluvit se svými spolužáky a jinak s učitelem.

Pracovní vyspělost

Dítě školou povinné by mělo být schopné soustředit se u činnosti, které ho nebaví asi 10 minut, u činnosti, která ho baví asi 20 minut. Pracovat v hodině by mělo přiměřeným tempem a s přiměřenou pečlivostí a bez výrazné únavy. „*Kvalitní soustředění se vyznačuje absencí motorického a verbálního neklidu, schopnosti věnovat pozornost podstatným podnětům a odolávat rušivým vlivům prostředí*“ (Thorová, 2015, s. 400).

Zralost zrakového a sluchového vnímání

V období okolo šestého roku je ukončen rozvoj zrakových funkcí a dítě by mělo vidět stejně ostře jako zdravý dospělý jedinec. U zrakového vnímání je pro výuku čtení nezbytná schopnost vizuální analýzy a syntézy. Dítě již dokáže vnímat komplexní tvar a zároveň si všimá detailů. Lepší vnímání detailů umožňuje rozeznávat tvarově podobná písmena jako např. malé p, d, b. Vzhledem k tomu, že zrakové vnímání umožňuje získávat člověku podstatnou část informací, školák se prostě bez dobrého zraku neobejde.

Mezi pátým a desátým rokem dozrává sluchové vnímání. Dítě se začíná foneticky orientovat, rozpozná rozdíly v podobně znějících slabikách a slovech.

Rozumové schopnosti

„Rozvoj myšlení mladších školáků se projeví požíváním takového způsobu uvažování, který se řídí základními zákony logiky a respektuje vlastnosti poznávané reality (ať už v její aktuální podobě nebo na úrovni zafixované zkušenosti). Mladý školák je realistou, dovede uvažovat o tom, co zná. Ve svém poznávání už není tak egocentrický a neomezuje se jen na jeden aspekt zkoumané skutečnosti“ (Vágnerová, 2002, s. 48). Dítě se už neřídí jen tím, co vidí, začíná se orientovat v čase a prostoru, určovat pořadí, množství. Orientovat se v elementárních počtech, rozpoznat základní geometrické tvary. Dokáže zobecňovat na základě shodných znaků a vytvářet kategorie, řešit jednoduché problémy a situace. Do rozumové schopnosti patří i samoobslužné dovednosti. Před nástupem do školy by dítě mělo být samostatné a mít osvojeny všechny základní hygienické návyky, oblékat se, stravovat se, dodržovat pořádek a dokázat si poradit v obtížnějších situacích.

Paměť

Předpokladem úspěšného nácviku čtení a psaní je zralá vizuální a krátkodobá paměť. Děti, které zopakují řadu čtyř čísel, jsou schopné si zapamatovat názvy písmen. Ty děti, které si zapamatují pět čísel, mají vyvinutou paměť natolik, že jsou schopny udržet slovo v paměti a zároveň ho rozložit na hlásky. Teprve schopnost zopakovat šest čísel, je obvykle v souladu s takovým rozsahem paměti, který umožňuje psaní delších slov a vět (Thorová, 2015).

2 VÝBĚR ŠKOLY

Podle Jana Amose Komenského je vzdělání lékem proti nevědomosti, a proto by škola měla učit a vyučovat jen tomu, co je v životě užitečné. Přitom uvádí, že vzdělání plné bude, jestliže se rozum přivede k moudrosti, jazyk výmluvnosti, ruce k činnosti, které máme v životě konat. Rodiče by se měli zajímat o vzdělávání svých dětí, a proto výběru školy by měli věnovat zvýšenou pozornost.

Školák v rodině znamená pro rodiče pečlivě se poohlédnout kolem sebe a vybrat pro své dítě vhodnou školu. Rodiče se mohou rozhodovat mezi školami veřejnými, jejichž zřizovatelem je státní subjekt – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kraj nebo obec a školami neveřejnými, jejichž zřizovatelem je neveřejný subjekt - soukromý zřizovatel nebo církev. Přitom mohou brát v úvahu ještě další kritéria, kterými jsou klima školy, spádovost, zaměření školy.

Vzdělávání, kterým se dosahuje stupeň základní vzdělanosti, se realizuje v oboru vzdělávání základních škol. Pro realizaci základního vzdělávání byl Ministerstvem školství ČR vydán Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků, a to ve dvou navazujících stupních. Základní vzdělávání na prvním stupni usnadňuje přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a poznání.

Cílem základního vzdělání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytovat spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. K základnímu vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Každá škola si na jeho základě vytváří svůj vlastní vzdělávací program. Rámcový vzdělávací program je vlastně přiblížení školám alternativním. Vždy ale záleží na programu vytvořeném konkrétní školou.

Významnou alternativou ke vzdělávacímu systému je domácí vzdělávání, které školský zákon označuje v § 41 jako individuální vzdělávání žáka. O povolení individuálního vzdělávání rozhoduje ředitel školy, kam byl žák přijat k plnění povinné školní docházky. O děti pak pečují rodiče, případně jimi vybraný učitel. Každé pololetí se pak takto vzdělávané děti musí dostavit k přezkoušení.

2.1 Alternativní školy

Obecně jde o všechny druhy škol bez ohledu na jejich zřizovatele. Jedná se o školy, které svými inovačními programy a postupy cíleně odstraňují (nebo chtějí odstraňovat) nedostatky tradičních škol a vyhovují lépe požadavkům společnosti (Průcha, 2009, s. 107).

Waldorfská škola

První waldorfskou školu založil v roce 1919 Rudolf Steiner. Tato škola vychází z jeho antroposofické filosofie, která z pozorování světa a člověka postupuje k základům lidské existence a uvědomění si pravé podstaty člověka. Usiluje o harmonický vývoj dítěte, respektuje individuální možnost a schopnosti každého dítěte. Při práci s dětmi využívá prvků léčebné pedagogiky a umělecká cvičení. Jejich cílem je, aby dítě získalo za pomoci sil myšlení a vůle v průběhu výuky ucelený a nezkreslený pohled na svět. Učitelé nejsou omezováni při stanovování obsahu výuky tradičními osnovami a plánují výuku ve spolupráci s žáky a rodiči. Žáci jsou klasifikováni pomocí slovního hodnocení.

Waldorfská škola využívá rozmanitých metod hromadné, skupinové a individuální výuky. Hlavní vyučování má většinou ráz společné práce, v ostatních aktivitách, především v odborném vyučování, se jedná o skupinovou činnost. Děti jsou vedeny k harmonické spolupráci a sociálnímu partnerství.

Montessori pedagogika a škola

Je alternativní výchovně vzdělávací program, který postupuje dle zásad navržených lékařkou a pedagožkou italského původu Marií Montessori (1870-1952). Škola je založena na realistickém porozumění kognitivního, emočního a smyslového vývoje dítěte. Vychází z poznatků o dítěti odvozených z experimentální psychologie a bezprostředního pozorování dětí. Ústředním heslem Marie Montessori je: „Pomoz mi, abych to mohl udělat sám“.

Hlavním faktorem působícím na dítě není člověk, ale prostředí. Pro rozvoj vnitřní potřeby dítěte učit se, je zapotřebí dostatek podnětů ve shodě v didakticky upraveném prostředí. Důležitou roli hraje didaktický materiál podporující senzomotorický rozvoj, s nímž děti pracují individuálně nebo ve skupinách. Škola podporuje tvořivého ducha

dítěte, a proto si každé dítě zcela svobodně volí, s čím bude pracovat.

Montessori třída funguje na principu svobody s předem danými limity. Vyučování probíhá ve věkově smíšených skupinách, běžně jsou do školy integrovány děti handicapované. Každý program má svůj vlastní seznam základních pravidel, které se liší s věkem dětí, ale je vždy založen na hlavní Montessori myšlence – respektu jeden k druhému a ke svému okolí. V Montessori třídě funguje učitel jako prostředník usnadňující vzdělání a jako tvůrce třídy, je zdrojem informací a modelem chování.

Daltonské školy

Daltonská škola, původně Dětská univerzitní škola byla založena v roce 1919 americkou učitelkou Helen Parkhurstovou v Daltonu. Základními principy této školy jsou svoboda, spolupráce a nezávislost. Žáci se stávají aktivními účastníky vyučování. Škola poskytuje každému dítěti dostatek volnosti ve smyslu učit se zacházet se svobodou, získat odpovědnost za své učení, samostatnost, neboť k čemu se sám dopracuji, si budu lépe pamatovat. Vyučování je založeno na individuální práci žáků, kteří si svobodně volí téma, na kterém svým tempem pracují.

Jenská škola

První jenskou pokusnou školu založil Peter Petersen, profesor pedagogiky a ředitel pedagogického ústavu při univerzitě v Jeně v polovině dvacátých let minulého století. Jenská škola má mít charakter tzv. školního domova. Je chápána jako společenství s rodinnou atmosférou, přirozené a podnětné prostředí pro svobodný rozvoj. Vzhled učeben se blíží vzhledu dětského pokoje, hodnocení je slovní. V pracovním bloku žáci pracují podle týdenního plánu v tzv. kmenových skupinách spojujících vždy dva nebo tři ročníky (starší si berou patronát nad mladšími), ale na některých úkolech z týdenního plánu pracují ve skupinách podle individuální zralosti. Specializují se prostřednictvím volitelných předmětů. Na plánování učiva se podílí dítě, učitel a rodiče. Vychází se z potřeb dítěte s ohledem na vývojovou psychologii, zájmy dítěte, schopnosti i momentální výkon.

Škola pracuje podle týdenních plánů s využitím čtyř základních pedagogických situací – rozhovorů, her, práce a slavností. Den je zahajován rozhovorem. Rozhovor se většinou uskutečňuje v kruhu nebo v bloku, někdy společně se snídání, kdy si žáci spolu sednou a sdělují si své pocity. Pondělní rozhovor má organizační význam, neboť žáci jsou seznamováni s rozvrhem práce a úkolů. Stav řešených úkolů se zjišťuje ve středu. Páteční rozhovor v kruhu shrnuje a hodnotí uplynulý týden. Ranní kruh je zakončen hrou. Jedná se o didaktické hry, které sledují jasné záměry.

Každý pátek probíhají ve škole menší či větší slavnosti, které podporují školní pospolitost a dobré klima školy. Oslavuje se den, narozeniny, tradiční svátky. Během slavností děti prezentují vlastní scénky a většinou jsou i průvodci celé oslavy.

Zdravá škola

„Zdravá škola“ je projekt Světové zdravotnické organizace pro Evropu, Evropské unie a Rady Evropy, které dotovaly práci v Národním centru podpory zdraví, jež se stalo koordinátorem pro ČR v roce 1991. Škola se snaží o celkově zdravou atmosféru ve škole, která spočívá na třech základních pilířích

1. Pohoda věcného, sociální a organizačního prostředí.

Pohoda věcného prostředí zahrnuje prostředí školy, vybavenost tříd tak, aby byly splněny požadavky účelnosti, estetičnosti, bezpečí a hygieny).

Pohoda sociálního prostředí spočívá ve vytváření pozitivního klimatu školy, podpoře otevřené komunikace, vstřícnosti, úcty a ochoty pomoci

Pohoda organizačního prostředí předpokládá, že organizace činnosti ve škole je v souladu s požadavky režimu dne, střídání práce a odpočinku, zdravé výživy a aktivního pohybu dětí i učitelů.

2. Zdravé učení

Zahrnuje smysluplnost, která předpokládá praktickou využitelnost toho, co se děti naučí a možnost výběru. Ta předpokládá možnost zvládnout učivo způsoby odpovídajícími typy inteligence a osobnosti žáka.

3. Otevřené partnerství

Směřuje k výchově, k nezávislosti, samostatnosti a tvořivosti, k odpovědnosti za své

chování, spolupráci a vzájemné pomoci. Vytváří příznivé prostředí školy založené na otevřených partnerských vztazích mezi učiteli, žáky a rodiči.

Začít znovu

Pedagogický přístup, který je orientován na dítě. Spojuje v sobě moderní poznatky pedagogické a psychologické vědy s osvědčenými vzdělávacími postupy, k nimž se pedagogika v průběhu svého vývoje dopracovala. Je to velmi otevřený didaktický systém, který umožňuje každé škole a každému učiteli přizpůsobit si jeho konkrétní podobu kultuře, zvykům a tradicím dané země, jejímu vzdělávacímu systému i potřebám konkrétních dětí.

3 ADAPTACE DÍTĚTE NA ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ

Proces adaptace je přirozenou součástí lidského vývoje. Obecně se jedná o přizpůsobení se něčemu. V biologickém smyslu přizpůsobení se organismu měnícím se životním podmínkám, jehož výsledkem je přežití. V psychologickém smyslu se jedná o proces aktivního přizpůsobení se člověka (v tomto případě jeho osobnosti, resp. sociálního chování) změněným podmínkám vnějšího prostředí a následným životním situacím tak, aby prokázal v daném prostředí ideálně žít a pracovat. Adaptace na konkrétní změnu je vysoce individuální a závisí na genetických dispozicích, výchově, vzdělání, momentálním fyzickém i psychickém stavu jedince a mnoha dalších faktorech. Probíhá na mnoha úrovních - od molekulární až po sociální, přičemž hlavním řídicím centrem je centrální nervový systém. Nepříznivé vlivy působící na jedince se označují obecně jako stres (Průcha. 2009).

3.1 Faktory ovlivňující adaptaci

Zahájení školní docházky a následně první týdny ve školním prostředí není pro žáka první třídy jen významnou životní změnou, ale také stresujícím zážitkem. Většina dětí školní docházku zvládá, ale je třeba si uvědomit, že všechny děti nejsou stejné. Dle Kírykové (2012) děti v září nastupují do školy i se dvanáctiměsíčním i větším věkovým rozdílem, přičemž takový věkový rozdíl v této fázi vývoje znamená podstatný rozdíl v čase celkového vývoje jedince. *„Děti narozené krátce před 1. září mohou být vůči svým o několik měsíců starším spolužákům znevýhodněné – zejména po stránce fyzické a nebo po stránce sociálního vývoje. Pokud dítě nastoupí v některém ohledu nezralé či nepřipravené, může se v konkurenci se zralejšími a připravenějšími spolužáky setkat s pocity nedostatečnosti a s neúspěchem, což může negativně ovlivnit jeho vztah ke škole, k vyučování a vzdělání vůbec“* (Kíryková, 2012, s. 4).

Pokud jde o projevy nezralosti, tak fyzicky nezralé dítě je často unavené, jeho imunitní systém je tak zatěžován a dítě je často nemocné. Často nemocné dítě musí učivo dohánět doma, neustále se musí začleňovat do kolektivu a adaptovat na tyto změny. Časté absence narušují vztah k učení i ke škole. Psychicky nezralé dítě nemůže využívat svou rozumovou kapacitu, je neklidné, nesoustředěné, není motivováno k učení, je vystaveno vleklé stresové situaci a prožívá v souvislosti se školou negativní zkušenosti.

Sociálně nezralé dítě pak prožívá obavy nebo úzkost bez ohledu na to, jak se mu daří učení, je nadměrně fixováno na rodinu.

Uvažovat o odkladu povinné školní docházky by se mělo v případě, kdy tělesná nebo duševní zralost dítěte je nedostatečná. Nové prostředí, plnění školních povinností způsobují, že i dítě školsky zralé může reagovat na takové zatížení s určitým napětím. V tom směru adaptační období může trvat nějakou dobu. Při překonávání těchto adaptačních potíží hraje důležitou úlohu rodina, škola a učitel.

Rodina

Legislativním základem pro rodinu je manželství. Občanský zákoník stanoví, že manželství je trvalý svazek muže a ženy, jehož hlavním účelem je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc. Manželé si jsou navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti.

„Rodina je zpravidla charakterizována jako základní článek ve struktuře lidského společenství. Specifickým znakem, který jí odlišuje od jiných sociálních skupin, je její polyfunkčnost. Mezi základní funkce rodiny patří také výchova a socializace dětí a utváření vhodných osobnostních a zkušenostních předpokladů pro žádoucí vývoj dítěte v rodině, pro jeho úspěšnou školní edukaci a další profesionální a celkovou životní prosperitu“ (Průcha, 2009, s. 487). Primární socializace probíhá tedy v rodině.

Pro každého z nás je rodina velmi důležitá, a nejlépe rodina fungující a pohodová, která přináší nám i našim dětem pocit bezpečí a pomoci. Každý rodič si musí v první řadě uvědomit, že plně nese odpovědnost za výchovu svých dětí. Rodiče by měli jít svému dítěti dobrým příkladem, úkolem rodičů je rozvíjet u svých dětí vědomí povinnosti, odpovědnosti a úcty, učit je překonávat překážky a čelit životním těžkostem. *„Dostatečně dobří rodiče jsou milující a chybující“ (Thorová, 2015, s. 175). Thorová dále vysvětluje, že právě od takových nedokonalých rodičů se jejich děti učí lépe snášet náročné situace s menší újmou. Děti jsou tak vlastně lépe připraveny na reálný život. Proč by dítě nemělo vědět, že jeho rodiče prožívali nervozitu při nástupu do zaměstnání a že i oni potřebují nějaký čas, aby si na nové životní situace zvykli. „Rodič schopný*

sebereflexe je pro vývoj dítěte lepší než rodič perfektní. Protipólem dostatečně dobrého rodiče je rizikový rodič, jehož rizikovost nespočívá v epizodických selháních, ale v dlouhodobém zanedbávání fyzických a psychických potřeb dítěte“ (Thorová, 2015, s. 175)

Pokud dítě v rodině dosáhlo školního věku, mělo by být cílem každého rodiče kladně ovlivňovat postoj dítěte ke škole, k učitelům a motivovat ho k dobrému výkonu ve škole. Ještě před nástupem do školy je moudré aktivně zapojit dítě například společným nákupem školních pomůcek a psacích potřeb, upravením jeho pokoje na studentský pokoj.

Vzhledem k tomu, že školák se bude muset ve škole podřídit školnímu řádu, je zapotřebí, aby rodiče dostatečně a v čas reagovali na tuto situaci a upravili denní režim svého dítěte. Pro rodiče bude jednodušší, když režim dne školáka bude pravidelný a předvídatelný. Každé dítě, a u školáka tomu není jinak, chce vědět, co se kdy bude odehrávat, aby se lépe adaptovalo na novou situaci.

K tomu, aby dítě bylo úspěšné ve škole, je zapotřebí dostatečného spánku. Dostatečný spánek pozitivně ovlivňuje následující den, aktivitu a školní výkon školáka následující den. Nedostatečná spánková hygiena či potíže se spánkem se negativně odrážejí na školním výkonu a může vést ke špatnému hodnocení školáka. Proto by dítě mělo chodit spát a vstávat v přibližně stejnou hodinu a dodržovat zaužívaný spánkový rytmus.

Domácí příprava do školy je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a navazuje na vzdělání ve škole a poskytuje zpětnou vazbu pedagogům. Cílem domácí přípravy není jen procvičovat si a zopakovat učivo, ale naučit se organizovat a využívat čas, rozvíjet schopnost samostatně se učit a rozvíjet smysl pro povinnost. Setkávání nad přípravou, chválení dítěte a pozitivní motivace významně ovlivňuje školní výsledky a míru úspěchů v budoucnosti, a tím jeho postoj ke vzdělání, sebeúctu ve vlastní schopnosti.

„V rodině nevychovává jen matka či otec, ale celková rodinná atmosféra. Její součástí jsou i sourozenci, které bývá významným vývojovým faktorem rozvíjející se osobnosti dítěte“ (Čadka, 2000, s. 163). Soužití se sourozencem je pro budoucí život důležité.

Dítě totiž v tomto vztahu žít musí, sourozenecká skupina je daná, v případě konfliktů či neshod nelze odejít a najít si na hraní jiného partnera. Tímto vztahem si osvojuje nejednu sociální dovednost (Vágnerová, 2000).

Škola a její klima

Nejvýznamnějším faktorem pro vytváření sebepojetí zůstává ve školním věku pro dítě rodina, identita se ale rozšiřuje o novou sociální roli školáka. Nástup do školy, spojený s většími požadavky ze strany rodičů i této instituce, tlakem na přijetí povinností, může zhoršit emoční bilanci a stimulovat rozvoj negativních emocí, především úzkosti a strachu (Vágnerová, 2005). Na základě prvotních zkušeností se formuje emoční vztah ke vzdělání a selhání na počátku školní docházky může spustit dominový efekt neúspěšnosti a u dítěte se mohou objevit různé neurotické a psychosomatické obtíže.

Kvůli škole přibývá osob, které dítě hodnotí, pro dítě vzniká složité prostředí plné různých názorů, kde se obtížně orientuje. Má možnost porovnávat svůj výkon s ostatními. Chyby a nedostatky jsou v kolektivu vrstevníků zřetelné, dítě si začíná uvědomovat i svoje slabší stránky. Sebehodnocení je v tomto věku výrazně závislé na mínění druhých. Pro zdravý vývoj sebepojetí je důležité, aby dítě získalo pocit, že je celkově a převážně pozitivně přijímáno a hodnoceno (Thorová, 2015). Proto je velmi důležité, aby se vedení školy snažilo uvnitř školy vytvářet pozitivní klima. Kvalita školy je proto významný faktor, který dlouhodobě ovlivňuje výkon dítěte a jeho přístup ke vzdělání.

Školní třída

Významnější vliv na úspěšnost žáků má třída než celá škola. „Edukační prostředí třídy tvoří soubor fyzikálních a psychosociálních faktorů. Školní třídou rozumíme jednak prostorovou jednotku, v níž probíhá vyučování, jednak skupinu žáků, kteří jsou společně vyučováni ve škole" (Průcha. 2009, s. 184).

Dítě bude ve školním kolektivu po celou dobu školní docházky, a proto velmi záleží,

aby se naučilo s druhými dětmi vycházet. Zda si dítě najde ve třídě kamarády je velkou neznámou. „V mladším školním věku, zvláště v prvních dvou až třech ročnících, jsou spolužáci přijímáni (nebo odmítáni) v závislosti na hodnocení učitele a rodičů. Postupně však vliv dospělých ustupuje a prohlubují se kamarádské vztahy“ (Průcha, 2009, s.184).

Méně početné třídy vytvářejí lepší předpoklady pro individuální kontakt a intenzivnější interakci mezi učitelem a žáky a mezi žáky navzájem. Při menším počtu žáků mohou vznikat přátelské útvary se silnou soudržností, ovšem na druhé straně je tu i příležitost k exkomunikaci méně adaptabilních jedinců (Průcha, 2009).

Děti ve třídě tráví mnoho času. Aby třídy na žáky nepůsobily hole a nepříjemně, neměla by se pozornost věnovat jen dispozičnímu řešení školních a provozních místností, ale pozornost by se měla také zaměřit na detaily školního interiéru. Právě tyto detaily působí na náladu žáků, podněcují jejich tvořivost a povzbuzuje je k větší pracovní činnosti. Psychologickým účinků barev se věnuje mnoho odborných studií, z nichž vyplývají některá doporučení. Tak například použití teplých barev je dobré tam, kde je žádoucí vyvolat krátkodobé stimulační, pokud je na školní činnost zapotřebí větší soustředěnosti, je vhodná barva modrá, modrozelená nebo zelená barva, studené pastelové barvy poskytují úlevu zraku (Průcha, 2009)

Kromě barevné úpravy prostředí je zapotřebí věnovat pozornost kvalitnímu osvětlení, teplotě prostředí a akustické pohodě.

Učitel

„Pojď, chlapče, uč se být moudrý.

Co je to být moudrým?

Vše, co je třeba, dobře znát, dobře dělat, dobře říci.

Kdo mě tomu naučí?“

(Komenský)

Jak už bylo řečeno, nástup do školy je pro dítě náročný emočně, přísné dodržování řádu s následným postihem může vést ke školní fobii a rozvoji strachu. „Školní výkon,

hodnocení a přijetí učitelem se podílí na tvorbě sebepojetí, sebeúcty a sebevědomí. Nepřijetí učitelem a opakované selhávání ve školním výkonu a nebo v kolektivu bývá příčinou sebepodceňování, výkonnostní frustrace a pocitů méněcennosti" (Thorová, 2015, s. 413).

Učitelova osobnost má ve vzdělávacím procesu hlavní úlohu. Proto navázání kontaktu s učitelem je pro adaptaci dítěte nezbytné. Od učitele totiž dítě očekává obdobnou podporu, jakou mělo v rodině (Vágnerová, 2000).

Zda učitel pozitivně ovlivní vztah se svým žákem, je rozhodné, jakým způsobem povede svou třídu. Je to právě styl vedení třídy, který určuje, jakým způsobem budou žáci ve třídě fungovat. Komunikace mezi učitelem a žáky by měla být taková, aby pomáhala k vytváření uvolněné a přátelské atmosféry. Pokud se však učitel rozhodne pro autoritativní styl vedení třídy, určitě uvolněnou a přátelskou atmosféru nenastolí. Zjednodušeně lze říci, že autoritativní styl vedení zabraňuje komunikaci a brzdí integraci. Liberální styl se naopak vyznačuje pasivním chováním učitele a aktivita vychází spíše od školní třídy. Následkem toho jsou špatné výkony žáků a lhostejné vztahy mezi žákem a učitelem. Demokratický styl vedení podporuje kontakty i ochotu žáků učit se (Průcha, 2009).

V pozitivním klimatu mají vztahy mezi učitelem a žáky demokratický charakter a tento výchovný styl silně ovlivňuje úspěšnost žáků, jejich výkony a rozvoj osobnosti. Právě takovým vedením s propracovanými výukovými metodami lze získat u žáků zájem o předávané znalosti a podílet se na jejich výchově osobním příkladem.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CÍLE A OTÁZKY ŠETŘENÍ

Předmětem výzkumného šetření je adaptace dítěte na školní prostředí. Na základě poznatků z mých zkušeností byly stanoveny oblasti, které mohou ovlivnit adaptaci dítěte pro nástup do první třídy a to:

- vytvořením adaptačního stupně
- vytvoření příjemného prostředí pro děti
- zkušenost učitelů adaptačního stupně.

Na základě výzkumného šetření jsem stanovila cíl výzkumného úkolu. Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda děti, které navštěvují adaptační stupeň (předškoličku), jsou lépe adaptované na školní prostředí než děti, které adaptační stupeň (předškoličku) neabsolvovaly. Dalším cílem šetření je popsat, jak působí na děti adaptační stupeň (předškolička).

Z určení cíle výzkumu se následně ukazují další otázky šetření.

Vedlejší cíle:

1. Zjistit, jakým způsobem pomáhá adaptační stupeň (předškolička) k lepší adaptaci dětí na školní prostředí.
2. Zjistit, zda děti, které se adaptačního stupně (předškoličky) nezúčastnily, mají ztíženější adaptaci na školní prostředí.

Z určení cíle výzkumu se následně ukazují další otázky šetření:

Hlavní výzkumná otázka zní:

Je po nástupu do první třídy rozdíl mezi projevy chování dětí, které adaptační stupeň (předškoličku) nenavštěvovaly a projevy chování dětí, které adaptační stupeň (předškoličku) navštěvovaly?

Vedlejší výzkumné otázky:

1. Jaký vliv má adaptační stupeň (předškolička) na proces adaptace dětí na školní prostředí?
2. Jaká je spolupráce školy a rodičů dětí navštěvujících adaptační stupeň (předškoličku)?

5 METODOLOGIE ŠETŘENÍ A VÝBĚR RESPONDENTŮ

Pro toto šetření jsem si zvolila kvalitativní metodu polostrukturovaného rozhovoru, který je podle Miovského nejrozšířenější, ale vyžaduje náročnou přípravu. Zde specifikujeme okruhy otázek, na které se budeme ptát, můžeme zaměřovat pořadí podle naší potřeby. Miovský říká, že můžeme měnit okruhy otázek, které se pak mohou jevit jako důležité. Výhody polostrukturovaného rozhovoru je možnost volné, přirozené a nenucené komunikace a možnost klást doplňující otázky.

V souvislosti se získáváním dat a respektování osobnosti zkoumaných osob je důležité dodržovat etické zásady. K základním etickým principům patří důvěryhodnost, to znamená, že nebudou zveřejněna data, která by mohla zkoumaného identifikovat a tím vedla k jeho újmě. Další princip souvisí se zdokumentováním poučeného souhlasu od účastníků výzkumu a zpřístupněním práce účastníkům výzkumu (Švaříček, 2007).

Otázky polostrukturovaného rozhovoru

V prvních několika otázkách polostrukturovaného rozhovoru jsem se snažila zjistit, v čem spočívá smysl předškolního stupně (předškoličky) a zda dětem předškolní stupeň pomáhá při adaptaci na školní prostředí.

- Z jakého důvodu jste vytvořili adaptační stupeň?
- Jaké podmínky máte pro přijetí dítěte do adaptačního stupně?
- Co je obsahovou náplní adaptačního stupně?

V další sérii otázek jsem se snažila zjistit zkušenosti pedagogů v adaptačním stupni, jaké mají učitelé zkušenosti s adaptačním stupněm, jejich zkušenosti učení těchto dětí v první třídě.

- Jak dlouho pracuje pedagogická pracovnice ve školství?
- Jak se pracovalo s dětmi, když z předškolního stupně přešly do první třídy?
- Jaké rozdíly byly mezi dětmi, které předškolní stupeň navštěvovaly a dětmi, které předškolní stupeň nenavštívily?

Poslední série otázek bylo zjistit spolupráce rodiny a školy při návštěvách adaptačního stupně a po něm.

- Jak se spolupracuje s rodiči během předškolního stupně?
- Navštěvují předškolní stupeň s dětmi i rodiče?
- Svěřují se Vám rodiče s obtížemi dětí na předškolním stupni?

Rozhovory s pedagogickými pracovníci byly pořizovány v měsíci březnu a byly nahrávány na diktafon. Rozhovory probíhaly v prostorách základní školy soukromé i veřejné.

Academic school

Academic school je nový vzdělávací komplex, který nabízí moderní vícejazyčné vzdělávání v soukromé mateřské a základní škole ve Zlíně a Uherském Hradišti. Škola je zapsána v rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a spolupracuje s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně i Univerzitou Palackého v Olomouci. Je fakultní školou Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (<http://academicschool.cz/>). Přináší nejmodernější formy vzdělávání s akcentem na individuální přístup, výuku jazyků rodilými mluvčími a využití informačních technologií.

Projekt funguje v Uherském Hradišti již 23 let. Škola zajišťuje všem dětem bezpečné a inspirující prostředí, založené na úzké spolupráci školy, rodiny, komunity a partnerů. Výuka probíhá v malé skupině žáků, s ohledem na jejich individuální potřeby. Také je přihlíženo ke konkrétnímu nadání každého dítěte. Jedná se o moderní formu vzdělávání, probíhající souběžně v českém i v anglickém jazyce, a to s rodilým mluvčím (<http://academicschool.cz/>).

Academic school provozuje čtyři mateřské školy s více než dvacetiletou tradicí a jedinečnými přístupy k dětem. Ve všech mateřských školách je kladen důraz na individuální přístup a třídy jsou naplňovány v počtu 14 až 25 dětí. Učitelé pracují s dětmi ve skupinkách. Každému dítěti je také zpočátku umožněna adaptace s rodičem. Ve školkách je dětem vytvářeno rodinné, neohrožující prostředí, napomáhající rozvoji jejich osobnosti. Dítě je přijímáno jako osobnost a je posilováno jeho sebevědomí, respektovány jeho názory.

Tematický program předškolíčky probíhá v budově Základní školy Academic School od října daného školního roku až do řádného zápisu žáků do 1. třídy, a to jednou týdně, v časovém rozpětí 45 minut. Rodiče mohou své děti přihlašovat průběžně. Přihlásit se

mohou všechny děti ze všech mateřských škol, ale od data „zápisu nanečisto“ pokračují v přípravě pouze děti, které nastupují do základní školy Academic School.

Cíle předškoličky:

- připravit děti pro vstup do školy
- podpořit a motivovat děti k pozitivnímu vztahu ke škole
- posílit jejich sociální dovednosti a práci ve skupině
- nastartovat dětem základní školní návyky a dovednosti
- seznámit děti s budoucími spolužáky a s prostředím školy
- poznat učitelku budoucí první třídy

Základní škola Velehrad

Zřizovatelem Základní školy Velehrad je obec Velehrad, Škola je spádová pro obce Velehrad, Modrá a Salaš a byla zařazena do sítě škol 1. 9. 1999. Tato škola rodinného typu je zapojena do projektu „Škola pro všechny: Inkluze jako cesta k efektivnímu vzdělávání“, jehož cílem je zvyšování otevřenosti škol v oblasti inkluze.

Škola klade důraz na získání kvalitního elementárního vzdělání, a proto je značně posílena výuka matematiky, informačních technologií, českého a anglického jazyka. Usiluje o rozvoj individuálních vloh a nadání každého žáka a zároveň se snaží vytvářet podmínky pro rozvoj soudržnosti a kamarádského soužití žáků.

I tato škola pořádá každoročně ve školním roce pro budoucí školáky několik výukových hodin nazvaných „předškolička“.

Nejprve jsem oslovila paní ředitelku jak na soukromé, tak veřejné škole. Obě ředitelky s rozhovorem souhlasily a požádaly své zaměstnankyně (pedagogické pracovnice) o rozhovor se mnou. Ty byly seznámeny s výzkumným šetřením a všechny souhlasily s nahráváním.

Výzkumu se zúčastnilo 5 pedagogických pracovnic, které byly zvoleny na základě záměrného výběru. Tři pedagogické pracovnice učí na soukromé škole a dvě pedagogické pracovnice učí na škole veřejné, jedna z nich je ředitelkou školy. Anonymita učitelek byla zachována a jména byla nahrazena písmenem P a číslicemi od jedné do pěti.

Pedagogická pracovnice - P1

Pedagogická pracovnice P1 (věk 55 let) vystudovala pedagogickou fakultu, na základní soukromé škole učí první stupeň, její pedagogická praxe je 37 let.

Pedagogická pracovnice - P2

Pedagogická pracovnice P2 (věk 55 let) vystudovala pedagogickou fakultu, na základní soukromé škole učí první stupeň a na druhé stupni přírodopis, její pedagogická praxe je 30 let.

Pedagogická pracovnice - P3

Pedagogická pracovnice P3 (věk 32 let) vystudovala střední pedagogickou školu i pedagogickou fakultu, na základní soukromé škole učí první stupeň (první třídu), její pedagogická praxe je 7 let.

Pedagogická pracovnice - P4

Pedagogická pracovnice P4 (věk 45 let) vystudovala pedagogickou školu pro první stupeň, na základní škole veřejné učí první stupeň, její pedagogická praxe je 20 let.

Pedagogická pracovnice - P5

Pedagogická pracovnice P5 (věk 43 let) vystudovala pedagogickou fakultu pro první stupeň, na základní soukromé škole učí první i druhý stupeň, její pedagogická praxe je 22 let.

Všechny pedagogické pracovnice měly možnost přerušení rozhovoru, ukončení rozhovoru nebo na otázku neodpovídat. Všechny odpověděly na všechny otázky.

6 INTERPRETACE DAT

V této kapitole budu popisovat výsledky analýzy rozhovorů s jednotlivými pedagogickými pracovníci. V první řadě jsem přepsala zvukový záznam rozhovorů do textové podoby. Pak následovalo dlouhodobé pročitání přepisů ze získaných rozhovorů. Na základě poznatků z rozhovorů probíhalo kódování. V rámci otevřeného kódování jsem opakující se jevy označila a kódy rozdělila do sedmi kategorií:

Obrázek č. 1

6.1 Děti a jejich vstup do školy

Při nástupu do školy zažívají děti něco jako strach z neznáma, většinou se bojí toho, co od školy mohou očekávat.

P1/22 „*Pro děti je velmi stresující, když jdou do školy, kterou neznají*“. Děti, které přicházejí poprvé do své třídy, mají občas pocity strachu. Dítě je tak vystaveno většímu traumatu z nového prostředí, do kterého vstupuje. P1/ 23 „*je to pro ně velký stres a nátlak*“, musí si zvykat nejenom na prostředí školy, ale také na své spolužáky a učitele.

Pokud se děti již před nástupem do školy nemohly seznámit se školou, potřebují větší čas, aby si na prostředí školy a třídy zvykly. P4/28 uvedla: „*u dětí které se školou nepřišly dříve do styku, je tak adaptace a čas na adaptaci daleko delší, děti sice navštíví školu v rámci mateřské školky, ale většinou je to jen na chvíli*“.

Úprava rámcového vzdělávacího programu, která byla provedena na základě ustanovení zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělání, ve znění pozdějších předpisů, stanovila základní principy vzdělávání v předškolních zařízeních. Hlavním úkolem je akceptovat přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku, umožnit dítěti rozvoj v jeho individuálních možnostech a potřeb.

Mateřské školy mají za úkol připravovat děti na základní školu, z časového hlediska to však nemůže být příprava intenzivní.

6.2 Co je to adaptační stupeň (předškolička)

Na rámcové vzdělání pro mateřské školy navazuje právě adaptační stupeň (předškolička). Adaptační stupeň (předškolička) je příprava na vstup dítěte do školy, který jim navíc, jak tvrdí P4/30, „*usnadňuje vstup dětem do školy*“. Na tom, že usnadňuje vstup dítěte do školy, se shodnou všechny pedagogické pracovnice. P3/43 upřesňuje, že „*dítě se tak přestane bát jít do školy a ví, do čeho jde. Pro dítě je nejlepší to, že půjde do školy, kterou zná, zná tváře pedagogů a tím pádem je i pro pedagoga lehčí najet na školní práci*“.

Pedagogické pracovnice soukromé školy se shodly v tom, že adaptační stupeň při soukromé škole pracuje již dvanáctým rokem, dle pedagogických pracovnic veřejné školy adaptační stupeň pracuje při základní škole druhým rokem.

Adaptační stupeň (předškoličku) vede na soukromé škole pouze jeden pedagog a to ten, který s dětmi v září nastoupí do třídy jako třídní. Pokud je třída vícejazyčná, jak tvrdí P1/32, tak navštěvuje adaptační stupeň (předškoličku) ještě rodilý mluvčí. Pokud jde o veřejnou školu, adaptační stupeň vedou všichni učitelé, kteří se během školního roku střídají, P4/64 uvádí: „*v adaptačním stupni se střídáme, aby si děti zvykly na různé učitele a aby viděly všechny tváře*“. P5/28 ještě dodává, že v adaptačním stupni (předškoličce) vypomáhají asistentky pedagogů, psycholog a speciální pedagog.

Všechny pedagogické pracovnice soukromé školy pracovaly s dětmi v adaptačním stupni a také tyto děti následně po jejich vstupu do první třídy učily. Pedagogická pracovnice P5 nemá děti ve třídě, které adaptačním stupněm prošly.

Věková kategorie pro přijetí dítěte do adaptačního stupně je od pěti do sedmi let věku dítěte a na této věkové hranici se shodly všechny pedagogické pracovnice. Dle „P5/54 „*teprve v adaptačním stupni (předškoličce) se předškoláci poprvé projeví jako předškoláci a jsou sobě rovnými kamarády*“.

Podmínky pro přijetí dítěte do adaptačního stupně nejsou žádné. Shodně pak všechny pedagogické pracovnice i vypovídají, že děti nemusí chodit pravidelně do adaptačního stupně (předškoličky). P1/38 dodává: „*není to povinné, je to nabídka*“.

Na soukromé základní škole děti navštěvují adaptační stupeň (předškoličku) jedenkrát týdně, a to v odpoledních hodinách. Veřejná základní škola dle P5/32 umožňuje navštívit adaptační stupeň (předškoličku) jen dvakrát až čtyřikrát ročně. P5/33 dodává: „*pro děti je adaptační stupeň (předškolička) super, ale pro rodiče je to organizačně náročné*“.

V předškolním adaptačním stupni (předškoličce) se mohou vzdělávat i děti, jejichž rodiče se rozhodnou, že jejich děti se následně nebudou na těchto školách vzdělávat a přihlásí děti k zápisu do školy v jiném regionu. P1/48 má takovou zkušenost. P3/38 má i takové případy, kdy si děti vyzkouší zápis do školy nanečisto a pak dále adaptační stupeň přestanou navštěvovat.

Pro nástup a návštěvu adaptačního stupně (předškoličky) děti mívají pouze přezůvky, svačinu a nápoj. Vše podstatné jim škola dodává. P4/50 doplnila, že „*některé mateřské školky vybaví děti pouzdrem, ve kterém jsou pastelky a jiné potřebné věci. Toto pouzdro si pak děti nosí s sebou právě do adaptačního stupně (předškoličky), a to po domluvě s pedagogy mateřské školky*“. P4/56 dodává, že děti jsou na pouzdro „*zvyklé*“.

Všechny pedagogické pracovnice se shodly v tom, že zřízení adaptačního stupně (předškolíčky) byl velmi dobrý nápad a hodnotí jej kladně. P1/28 dodává: „*pro děti chodit do adaptačního stupně je velmi dobré, děti si zvyknou na školu, než půjdou do první třídy*“.

6.3 Smysl adaptačního stupně

Smyslem a cílem adaptačního stupně (předškolíčky) jak při soukromé, tak při veřejné škole je, aby se děti lépe adaptovaly ve školním prostředí. P1/20 uvádí, že „*myšlenkou adaptačního stupně (předškolíčky) je seznámení se s prostředím, s budoucími spolužáky, učiteli*“. S tímto názorem se ztotožňují všichni pedagogičtí pracovníci. P2/23 dodává, že „*myšlenkou adaptačního stupně (předškolíčky) je, že si děti zvyknou na prostředí, ve kterém se později pohybují. Cílem adaptačního stupně (předškolíčky) je právě připravit dítě pro vstup do základní školy*“.

Dle P2/41 „*děti se v adaptačním stupni (předškolíčky) připravují na veškeré oblasti, které mají i v mateřské škole*“. Ovšem jak tvrdí P4/31 „*v mateřských školách je velká svoboda dětí, mohou si vybírat činnosti, které jsou jim blízké a nezačleňují se tak do řízených činností, což právě P4 vidí jako zásadní problém. Cílem adaptačního stupně (předškolíčky) je podpořit a motivovat děti k pozitivnímu vztahu ke škole a posílit jejich sociální dovednosti*“. P2/57 mluví o tom, že v adaptačním stupni „*mají děti režim, mají pravidla, děti si zde můžou vyzkoušet např. nakrájet maso, přijmou za vlastní hygienické návyky, vyzkouší si dovednosti, které budou v životě potřebovat. Samozřejmě jde o to, že si v adaptačním stupni (předškolíčky) děti nastartují školní návyky, které jim mateřská škola neposkytne*“.

Obě základní školy mají pro děti připravenou třídu, kde jsou lavice uspořádané tak, aby děti mohly spolu spolupracovat. Nejdůležitějším smyslem právě tohoto adaptačního stupně (předškolíčky) je, jak se zmínila P2/59, že se děti „*naučí pracovat v páru nebo v několika skupinách, což je velmi obtížné*“. Názor P4/60 je takový, že v tomto případě „*musí mít pedagog velké zkušenosti, aby pracovní činnosti ve skupinách zvládal*“. V adaptačním stupni (předškolíčky) se „*děti neučí*“, jak se zmínila P5/50, což potvrdily

i ostatní pedagogické pracovnice. P1/51 doplnila, že se děti neučí, „*aby neohrozily ty děti, které do adaptačního stupně nechodily*“.

Děti jsou v adaptačním stupni motivovány k určitým výkonům. Stejně jako v mateřské škole si i zde děti mohou natrénovat jemnou a hrubou motoriku, matematické představy, seznámí se s geometrickými tvary, třídění informací. P1/55 doplňuje, že jde „*hlavně o naučení se soužití v kolektivu*“. V tomu P4/62 uvádí, že „*je nejdůležitější, aby se děti orientovaly v budově školy, aby věděly, že je nějaká vyučovací jednotka, aby si zvykly na práci v prostředí třídy*“.

Nejenom pro rodiče, ale i pro učitele ve škole je důležité, aby se dítě nebálo říci svůj názor. Jak říká P1/60 dítě *v adaptačním stupni získá zkušenost takovou, že se může vyjádřit, může říci svůj názor, naučí se říci i něco nepříjemného slušným způsobem nebo si dokázat říci o pomoc*“. V adaptačním stupni tak děti motivují k tomu, aby mezi sebou dokázaly komunikovat, respektovat se navzájem, respektovat autoritu. P2/50 navazuje na to, že se „*dítě neučí tak, jak ve škole a rozhodně nesejde na tom, jestli pozná písmena, číslice, důležité pro ty děti bude, aby se naučily říci, co potřebují*“. P3/43 doplnila, že se děti seznamují s pravidly školy, „*což je krůček ke škole*“.

6.4 Spolupráce MŠ a adaptačního stupně (předškoličky)

Pro rozvoj osobnosti každého dítěte je nutné uplatňovat odpovídající vzdělávací metody, většinou se využívají metody prožitkového a kooperativního učení, kdy vše je založeno na přímých zážitcích dítěte. I tady se shodly pedagogické pracovnice na tom, že je důležité spolupracovat právě s mateřskými školami.

Obě základní školy také velmi dobře spolupracují s mateřskými školami. Díky mateřským školám mají rodiče kvalitní informace o fungování adaptačního stupně (předškoličky). Samozřejmě obě základní školy mají webové stránky, na kterých lze dohledat veškeré informace o adaptačním stupni (předškoličce). Všechny pedagogické pracovnice se shodly v tom, že mateřské školy navštěvují, vyměňují si informace o dětech, řeší přechod dětí z mateřské školy do základní školy, spoluutváří společné akce. P5 doplňuje, že společnými akcemi jsou například Vánoce a Velikonoce. Jak mateřské školy, tak i obě základní školy mají tzv. metodické materiály, které si mezi sebou vyměňují. Tyto metodické materiály vychází z rámcového vzdělávacího programu a

jsou podnětné a pro dítě obsahově zajímavé a bohaté. Učební aktivity probíhají formou dětské hry.

6.5 Adaptační stupeň a spolupráce s rodiči

Rodiče většinou děti do adaptačního stupně (předškolíčky) pouze doprovází. Je ale určitý počet dětí, které se nemohou od rodičů odloučit a chvíli trvá, než si zvyknou (P2/68). V této oblasti se pedagogické pracovnice shodují, že je vhodné, aby přicházeli do adaptačního stupně (předškolíčka) spolu s dětmi i jejich rodiče. Podle P1/75 „*rodiče, kteří navštěvovali s dětmi adaptační stupeň (předškolíčku) se znají s pedagogy, zvykli si na systém školy*“. P2/70 doplňuje, že se tak s rodiči vytváří „*blíže vztah, rodiče jsou otevřenější, upřímnější a více spolupracují*“. P3/55 vidí i rozdíly v tom, že pokud rodiče „*přijdou zvenčí, tak neznají školu*“. P4/78 dodává, že je „*s rodiči, kteří navštěvovali adaptační stupeň (předškolíčku) jednodušší komunikace, jsou připraveni na to, co je čeká, vědí, na koho se mohou obrátit, a to vše usnadňuje práci*“.

P4/68 uvádí, že v adaptačním stupni (předškolíčka) zvláště věnují přítomným rodičům. Ve škole při adaptačním stupni (předškolíčka) rodiče získávají informace o školní zralosti z úst speciálního pedagoga, o zápisu do první třídy. V tomto směru má škola školního psychologa, který rodičům může poradit například s odkladem školní docházky. Rodiče jsou seznámeni s prostředím školy, v případě nějakého problému, který nedokáže zodpovědět mateřská škola, vědí, na koho se ve škole mají obrátit (P5). Jak říká P5/75, že se rodiče i v průběhu školní docházky jejich dětí „*svěřují, jsou zvyklí na otevřenost a vřelost*“.

6.6 Odklad školní docházky

Pedagogické pracovnice se i zde shodují v tom, že s rodiči konzultují odklad školní docházky, který je právně zakotven v ustanovení § 37 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Dle P1/81 si mohou děti vyzkoušet již v adaptačním stupni (předškolíčka) „*zápis nanečisto*“. Již při zápisu nanečisto si mohou pedagogičtí pracovníci všimnout dítěte, které není vyzrálé pro školní docházku, a tak mohou doporučit rodičům, aby uvažovali o případném odkladu školní docházky. Současně je nabídnuta i pomoc a konzultace v pedagogicko-psychologické poradně. P5/68 uvádí, že „*odklad školní docházky je konzultován se speciální pedagožkou a psychologičkou školy*“.

Díky propojenosti obou základních a mateřských škol se informace o možném odkladu školní docházky dostane k rodičům v dostatečném předstihu. P3/59 dodává, že většina dětí, které mají odklad školní docházky, navštěvují adaptační stupeň (předškoličku) i dalším roce, kdy se již intenzivně připravují na nástup do první třídy.

6.7 Rozdíly dětí na základní škole v první třídě

Všechny pedagogické pracovnice se shodují v tom, že adaptační rozdíly u dětí, které adaptační stupeň (předškoličku) navštěvovaly a dětí, které adaptační stupeň (předškoličku) nenavštívily, jsou.

Začátek školního roku je ve znamení příchodu do nového školního prostředí. Pro některé děti je největším stresem přijít do třídy plné dalších dětí a seznámit se s nimi, seznámit se s učiteli. Toto všechno odpadá, pokud se dítě účastnilo předškolního adaptačního stupně (předškoličky).

P1/18 definovala rozdíl v tom, že děti, které chodily do adaptačního stupně (předškoličky) „*znaly prostředí, znaly učitele*“.

P2/17 vidí u dětí velký rozdíl ve spolupráci, „*děti si v předškoličce zvykly na mě, já na ně, znám jejich povahy, jak reagují*“. Děti podle ní jsou sebejisté, nemají problém s aklimatizací, P2/28 „*děti, které se školou nepřišly dříve do styku, je tak adaptace a čas na adaptaci delší*“.

Dle P4/24 je adaptační stupeň přínosem, neboť již před nástupem do školy se děti měly možnost seznámit s prostředím a dospělými lidmi – učiteli, „*netrpí traumatem z jiného prostředí a práce s dětmi je tak příjemnější a jednodušší*“. Děti, které adaptačním stupněm (předškolička) neprošly, „*je čas adaptace daleko delší*“..

7 VÝSLEDKY HODNOCENÍ

Výzkum byl realizován s cílem zaměřit se na adaptaci dětí na školní prostředí. Hlavní náplní pak bylo zjistit, zda děti, které navštěvovaly adaptační stupeň (předškoličku) se lépe adaptovaly na školní prostředí než děti, které adaptační stupeň (předškoličku) neabsolvovaly. Abych dostatečně pronikla do problému adaptace dětí na školní prostředí, zvolila jsem kvalitativní výzkumnou metodu šetření.

Výzkum hledal odpověď na otázku, jak pomáhá adaptační stupeň (předškolička) k lepší adaptaci dětí na školní prostředí. Vstup do první třídy je pro každé dítě psychicky velmi náročný. Všechny pedagogické pracovnice se shodly, že adaptační stupeň (předškolička) je důležitou přípravou pro vstup dítěte do školy. Tato příprava nespočívá v tom, aby se dítě učilo a bylo připravováno jako ve škole. Příprava pro vstup dítěte do školy je v adaptačním stupni (předškoličce) specifická. Důležité pro život je to, aby se dítě nebálo říci svůj názor, což se ve mnou vybraných adaptačních stupních (předškoličce) naučí. Adaptační stupeň klade důraz nejen na komunikaci, ale také práci dětí v páru nebo ve skupinách, což není zrovna lehký úkol a vyžaduje to dobré vedení ze strany pedagoga.

Všechny pedagogické pracovnice se shodly, že po nástupu do první třídy rozdíl v projevu chování u dětí, které navštěvovaly adaptační stupeň (předškolička) a dětí, které ji nenavštěvovaly, existuje. Děti, které navštěvovaly adaptační stupeň (předškoličku) mají výhodu znalosti prostředí školy a školní třídy. Již od prvního dne školního roku se v prostorách školy dobře orientují. Navíc dobře znají i třídní učitelku a některé své spolužáky, čímž odpadá prvotní stres z neznámého.

Všechny pedagogické pracovnice potvrdily, že pro děti, které adaptační stupeň neabsolvovaly, je adaptace na školní prostředí náročnější a delší. Dle jejich zjištění některé takové děti bývají školním prostředím zaskočeny. Nevýhodu tyto děti mají i v případě komunikace s ostatními spolužáky a učitelem, spolupráce v páru nebo skupinové spolupráce, neboť tomuto se musí nějakou dobu učit.

Rodiče dětí, které navštěvují adaptační stupeň (předškoličku), mohou být přítomni během výuky. Těmto rodičům se pedagogické pracovnice věnují zvlášť. Před nástupem do školy dotazy ze strany rodičů na pedagogické pracovnice směřují většinou k odkladu školní docházky.

Hlavním cílem adaptačního stupně (předškoličky) je seznámit rodiče s prostředím školy a s budoucí třídní učitelkou dítěte, což dle dotazovaných pedagogických pracovníků vede k otevřené a vřelé spolupráci. Kvalitní vztahy s rodiči dítěte tak přispívají i k dobré adaptaci dítěte na školní prostředí.

8 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývá adaptací dětí na školní prostředí. Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda děti, které navštěvují adaptační stupeň (předškoličku), jsou lépe adaptované na školní prostředí než děti, které adaptační stupeň (předškoličku) neabsolvovaly. Teoretická část bakalářské práce popisuje dítě mladšího školního věku a faktory, které ovlivňují adaptační proces těchto dětí.

Praktická část je zaměřena na výzkum. Pro šetření jsem si zvolila formu kvalitativního výzkumu. Získávání dat tohoto výzkumu probíhalo na základě polostrukturovaného rozhovoru, přičemž bylo osloveno celkem 5 pedagogických pracovníků dvou základních škol, z nichž jedna byla škola veřejná a druhá soukromá. Pedagogické pracovníce mají dlouhodobé zkušenosti s dětmi, které absolvují adaptační stupeň (předškoličku) a následně nastupují do první třídy základní školy.

Poznatky, které jsem získala z rozhovorů, byly zpracovány pomocí otevřeného kódování. Následně byly kódy seskupeny do celkem sedmi kategorií.

Výzkum potvrdil, že pro adaptaci dítěte na školní prostředí je otevření adaptačního stupně (předškoličky) při základní škole opodstatněné. Výpovědi pedagogických pracovníků poukázaly na skutečnost, že adaptační stupeň (předškolička) přispívá k úspěšné adaptaci dítěte na školní prostředí tím, že se snaží dětem tuto adaptaci ulehčit. Dítě se prostředím adaptačního stupně (předškoličky) seznamuje již před nástupem do školy se samotným školním prostředím, s některými svými spolužáky, s třídní učitelkou, školním řádem.

Děti, které navštěvovaly adaptační stupeň (předškoličku) jsou tak zvýhodněny před dětmi, které nemohly adaptační stupeň navštěvovat. V tomto směru je pozitivní sdělení pedagogických pracovníků, že se nesnaží pozici těchto dětí ohrozit ještě tím, že by se smyslem adaptačního stupně (předškoličky) stalo i probírání učiva základní školy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] LEBL, Jan, Kamil PROVAZNÍK a Ludmila HEJCMANOVÁ. Preklinická pediatrie. 2., přeprac. vyd. Praha: Galén :, Karolinum, 2007, ISBN 978-80-7262-438-6.
- [2] GRECMANOVÁ, Helena. Obecná pedagogika I. Olomouc: Hanex, 1998. ISBN 8085783-20-7.
- [3] GRECMANOVÁ, Helena. Obecná pedagogika II. Olomouc: Hanex, 1998. ISBN 8085783-24-X.
- [4] VÁGNEROVÁ, Marie. Školní poradenská psychologie pro pedagogy. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1074-4.
- [5] BEDNÁŘOVÁ, J, ŠMARDOVÁ, V.: *Školní zralost*. Computer press, Brno 2010. ISBN 978-80-251-4.
- [6] PRŮCHA, Jan. Pedagogická encyklopedie. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, 936 s. ISBN 978-80-7367-546-2.
- [7] ČAČKA, Otto. Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace. 1. vyd. Brno: Nakladatel Jan Šabata, 2000, 377 s. ISBN 80-723-9060-0.
- [8] THOROVÁ, Kateřina. Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt. 1. vyd. Praha: Portál, 2015.- 576 s. ISBN 978-80-262-0714-6.
- [9] BENÍŠKOVÁ. Tereza. První třídou bez pláče. 1. vyd. Praha: .Grada. 2007. ISBN 978-80-247-1906-1
- [10] MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
- [12]ŠVAŘÍČERK, Roman, ŠEĐOVÁ, Klára. A kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vydání první. Praha: Portál, 2007. 377 s. ISBN978-80-7397-

313-0

[32] KOMENSKÝ, Jan Amos. Orbis sensualium pictus. Vydání první. Nakladatelství Machart, 2012, 219 s. ISBN978-80-87517-39-0

[43] Rámcový vzdělávací program. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/43792>

[54] Alternativní školy. Dostupné z <http://www.alternativniskoly.cz>

[65] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

[76] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/terminyzapisu-do-1-rocniku-zakladnich-skol-pro-skolni-rok>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ABC Význam první zkratky.

B Význam druhé zkratky.

C Význam třetí zkratky.

SEZNAM OBRÁZKŮ

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: ODPOVĚDI PEDAGOGŮ

Pedagog 1

Věk 55 let, studovala na pedagogické škole, praxe je 37 let a učí první stupeň základní soukromé školy.

Pedagog 2

Věk 55 let, pracuje jako pedagog pro druhý stupeň, pedagogická praxe 30 let, učí na základní soukromé škole na druhém stupni přírodopis a prvním stupni ostatní předměty.

Pedagog 3

Věk 32 let, Studovala střední pedagogickou školu pro předškolní věk a vysokou školu pro první stupeň, praxe je 7,5 let, učí na základní škole soukromé první stupeň a to první třídu.

Pedagog 4

Věk 45 let, studovala pedagogiku pro první stupeň, praxe přes 20 let, učí na základní škole veřejné a to první stupeň

Pedagog č. 5

Věk 43 let, studovala pedagogiku pro první stupeň, pedagogická praxe 22 let, učí na základní škole veřejné a to první i druhý stupeň

Pedagog 1

Kolik je Vám let?

55 let,

Jaký druh pedagogického vzdělání máte?

Studovala jsem střední pedagogickou školu.

Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe?

Pedagogická praxe je 37 let.

Který stupeň základní školy učíte?

Učím první stupeň základní soukromé školy,

Kolik let pracujete s dětmi navštěvujícími přípravný adaptační stupeň?

Byla jsem součástí adaptačního stupně.

Jak dlouho je ve Vaší škole zřízen adaptační stupeň?

Nevím přesně, kdy byl zřízen adaptační stupeň (předškolíčka), tipnu si 10-12 let.

Setkala jste se již dříve ve své praxi s pojmem adaptační stupeň?

S pojmem adaptační stupeň (předškolíčka) jsem se nikdy nesetkala až zde na soukromé škole.

Co Vás vedlo k tomu učit na této škole?

Byla jsem u založení soukromé školy a chtěla jsem věci dělat jinak, chtěla jsem získat svobodu v rozhodování, aby děti získaly svobodu v rozhodování, aby z nich nebyly ovce, aby se neučily stejným způsobem něco, co v životě nebudou potřebovat.

Máte ve třídě děti, které prošly adaptačním stupněm?

Mám ve třídě děti, které prošly adaptačním stupněm (předškolíčkou).

Vidíte rozdíly v chování mezi dětmi, které adaptační stupeň navštěvovaly a s dětmi, které jej nenavštívily?

Na těch dětech bylo vidět, že prošly adaptačním stupněm (předškolíčkou), ten rozdíl byl vidět.

V čem byste tyto rozdíly charakterizovala?

Děti, které adaptační stupeň (předškolíčku) navštěvovaly, znaly prostředí, učitele.

Co podle Vás bylo důvodem a myšlenkou pro zřízení adaptačního stupně, v čem vnímáte její smysl?

Myšlenkou předškolíčky bylo seznámení se prostředím, s budoucími spolužáky, učiteli, ohmatají si, kde budou chodit do školy, pocit bezpečí a jistoty, Pro děti je velmi stresující, když jdou do školy, kterou neznají, to je pro ně velký stres a nátlak.

Jak tuto myšlenku hodnotíte?

Adaptační stupeň hodnotím velmi kladně, je to prostě dobrý nápad.

Jaké mají učitelé zkušenosti s adaptačním stupněm?

Myslím si, že dneska je už spousta škol, která to dělá, ale myslím si, že ten důvod mnozí neberou, jako důvod proč se to dělá a domnívám se, že je to spíše konkurenční boj. My

jsme přišli s touhle myšlenkou, protože jsme věděli, že pro ty děti je to dobré, že si tady zvyknou, než půjdou do první třídy.

Kteří pedagogičtí nebo nepedagogičtí pracovníci se zúčastňují procesu přípravy dětí na školu v rámci adaptačního stupně?

Adaptační stupeň vede pouze jeden pedagog a to ten, který s dětmi nastoupí do první třídy, pokud je to vícejazyčná třída, tak navštěvuje adaptační stupeň ještě rodilý mluvčí, který potom s dětmi pokračuje v angličtině.

Od jaké věkové hranice jsou u Vás přijímány děti do adaptačního stupně?

Věková hranice, kdy se přijímají děti je od pěti let, jsou to vyloženě předškolní děti nebo taky od šesti let, pokud mají odklad.

Jak často děti navštěvují předškolní adaptační stupeň, než nastoupí do první třídy? Musí zde chodit pravidelně?

Děti do adaptačního stupně nemusí chodit pravidelně, není to povinné, je to nabídka. Ideálně děti docházejí jednou týdně. Děti, které navštěvují adaptační stupeň, také mohou navštěvovat různé školní akce. Děti jsou součástí naší školy.

Jaké podmínky máte pro přijetí do adaptačního stupně?

Podmínky pro přijetí nejsou žádné, je to bez podmínek, musí to být dítě předškolního věku, které má nastupovat v tom roce do první třídy.

Co všechno sebou děti musí mít, když navštěvují adaptační stupeň?

Při návštěvě adaptačního stupně (předškoličky), děti mají pouze přezůvky, pití a svačinu.

Přihlašují se do adaptačního stupně i děti, které k vám do školy chodit nebudou?

Do adaptačního stupně se mohou přihlásit i děti, které pak tuto školu navštěvovat nebudou ze začátku, pak máme zápis na nečisto, kdy se rodiče rozhodnou, vyzkouší si zápis, ale potom už pracujeme jenom s dětmi, které k nám budou docházet do školy.

Na co všechno se během adaptačního stupně snažíte děti připravit, co se je snažíte naučit?

Na adaptačním stupni (v předškoličce) se děti nesnažíme naučit nic, protože tohle je otázka té školy a tam se naučí všechno. Pokud jsou však děti zvědavé, snažíme se jim nabídnout aktivity, adaptační stupeň (předškolička) má určitý systém, samozřejmě děti trénují hrubou motoriku, jemnou motoriku, matematické představy, ale je to hlavně o soužití v kolektivu a

pravidla školní už v adaptačním stupni (v předškoličce) fungují a zařazujeme je, je to od každého něco a všechny ty složky se snažíme naplnit tak, aby děti zjistili, co se v adaptačním stupni bude dělat, ale nepředurčujeme nic dopředu. Děti tu samozřejmě sedí v lavicích, mají režim, mají pravidla, co chceme, aby děti uměli např. nakrájet si maso, aby uměli základní hygienické návyky, jemnou motoriku (vázání tkaniček), a kdo neumí si zavázat tkaničky, tak chceme, aby si děti dokázali o to říci, a k tomu je vedeme.

Jakou zkušenost dítě během adaptačního stupně získá?

Dítě v adaptačním stupni získá zkušenost tu, že se může vyjádřit, může říci svůj názor, dokázat říci i něco nepříjemného slušným způsobem, učí se komunikovat, respektovat autority, dokázat si říci, že mi něco nejde, říci si o pomoc.

Myslíte si, že se děti těší do adaptačního stupně?

Děti se rozhodně moc těší do adaptačního stupně (předškoličky).

Dostávají děti na konci adaptačního stupně nějaké hodnocení?

Děti na konci adaptačního stupně nedostávají žádné hodnocení, není zde účelem děti hodnotit a srovnávat, dostávají ocenění, tím, že nastoupí na první stupeň, do první třídy. To je pro děti největší ocenění.

Bývají s dětmi v adaptačním stupni i rodiče?

V adaptačním stupni s dětmi občas rodiče bývají, není to však pravidlem, že tam musí být, většinou je to u dětí, které si potřebují zvyknout. Většinou jsou pozvaní rodiče na společné akce nebo tvoření.

Je rozdíl ve spolupráci školy s rodiči dětí, které adaptační stupeň navštěvovaly a těmi, které do adaptačního stupně nechodily?

U rodičů, kteří s dětmi adaptační stupeň (předškoličku) navštěvovali je rozdíl v tom, že rodiče se znají s těmi pedagogy, zvykli si na systém školy, navázali se kontakty, zvykli si i děti na systém školy než rodiče kteří adaptační stupeň (předškoličku) s dětmi nenavštěvovali, jsou více pozadu, u těchto rodičů je to spíše těžší.

Konzultujete v adaptačním stupni i s rodiči i odklad dítěte na nástup do školy?

I v adaptačním stupni (v předškoličce) se konzultují s rodiči odklad dítěte do školy, můžou si vyzkoušet zápis do první třídy na nečisto.

Chodí do adaptačního stupně i děti, které do první třídy nepůjdou a mají odklad?

Ovšem, děti, které mají odklad, mohou tak navštěvovat adaptační stupeň (předškoličku) nadále.

Svěřují se Vám rodiče dětí, které navštěvovaly adaptační stupeň s výchovnými a vzdělávacími obtížemi i v průběhu další školní docházky?

Tím, že rodiče se s pedagogy velmi dobře znají, rozebírají spolu výchovné i vzdělávací problémy dětí.

Pedagog č. 2

Kolik je Vám let?

53 let.

Jaký druh pedagogického vzdělání máte?

Pracuje jako pedagog pro druhý stupeň.

Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe?

Moje pedagogická praxe je 30. let.

Který stupeň základní školy učíte?

Na základní škole učím na druhém stupni přírodopis a na prvním stupni učím další předměty.

Kolik let pracujete s dětmi navštěvujícími přípravný adaptační stupeň?

S dětmi, které navštěvovali adaptační stupeň (předškoličku) pracuji již desátým rokem.

Jak dlouho je ve Vaší škole zřízen adaptační stupeň?

Adaptační stupeň (předškolička) je u nás vytvořena cca 10 let, přesně to nevím.

Setkala jste se již dříve ve své praxi s pojmem adaptační stupeň?

Ve své praxi s pojmem adaptační stupeň (předškolička) jsem se nikdy nesetkala.

Co Vás vedlo k tomu učit na této škole?

Na soukromé škole jsem se rozhodla učit proto, že je to menší škola, už jsem nechtěla učit na velké škole, která má spoustu žáků a spousty učitelů.

Máte ve třídě děti, které prošly adaptačním stupněm?

Ve své třídě mám děti, které prošli adaptačním stupněm (předškoličkou).

Vidíte rozdíly v chování mezi dětmi, které adaptační stupeň navštěvovaly a s dětmi, které jej nenavštívily?

S dětmi, které prošly adaptačním stupněm (předškoličkou) je velký rozdíl ve spolupráci, děti si v předškoličce zvykly na mě, já na ně, znám jejich povahy, to, jak reagují, jestli jsou spíš na ten přísnější pokyn nebo musím s nimi pracovat pomalu, po dobrém, takže je v tom, zda chodily do adaptačního stupně (předškoličky) nebo nechodily, je v tom výrazný rozdíl.

Co bylo podle Vás hlavním důvodem a hlavní myšlenkou pro zřízení adaptačního stupně, v čem vnímáte její smysl?

Smysl adaptačního stupně (předškoličky) vnímám v tom, že si děti zvyknou na prostředí, ve kterém se později pohybují, ale především na toho pedagoga, který je jim daný a tím pádem je pro ně i pro mě lehčí najet na tu školní práci.

Jak tuto myšlenku hodnotíte?

Adaptační stupeň (předškoličku) tak hodnotím jako myšlenku velice dobrou, ale zas na druhou stranu musím říct, že je to potom práce navíc v úvazku a některé učitele to může více či méně unavovat. Člověk musí nahazovat motory, někdy ve čtyři odpoledne znova vzhledem k mému věku. Pro mě je to skutečně těžké.

Kterí pedagogičtí nebo nepedagogičtí pracovníci se zúčastní procesu přípravy dětí na školu v rámci adaptačního stupně?

Adaptační stupeň (předškoličku) vede pouze jeden pedagog, někdy za mnou přichází kolegyně, která se stará o celou tu předškoličku, nebo tam mám teď svoje žáky z páté třídy, kteří mi hodně pomáhají, jinak se tam občas zúčastní rodiče.

Od jaké věkové hranici jsou u vás přijímány děti do adaptačního stupně?

Věková hranice, kdy děti jsou přijímány do adaptačního stupně (předškoličky), jsou děti, které mají šest let.

Jak často děti navštěvují adaptační stupeň, než nastoupí do první třídy? Musí chodit pravidelně?

Děti do adaptačního stupně (předškolíčky) pravidelně chodit nemusí, ale často se snažím, aby tu byly každou hodinu, ale to občas samozřejmě nejde (nemoci) atd., tento rok děti obzvlášť chodí pravidelně.

Co všechno sebou děti musí mít, když navštěvují adaptační stupeň?

Děti, které navštěvují adaptační stupeň (předškolíčku) mají sebou pití, svačinu, jinak všechno dostanou.

Jaké podmínky máte pro přijetí dítěte do adaptačního stupně?

Podmínky pro přijetí do adaptačního stupně (předškolíčky) nejsou žádné.

Přihlašují se do adaptačního stupně i děti, které k vám do školy chodit nebudou?

Do adaptačního stupně (předškolíčky) se přihlašují i děti, které pak do této základní školy soukromé chodit nebudou.

Na co všechno se během adaptačního stupně snažíte děti připravit, co se je snažíte naučit?

V adaptačním stupni (předškolíčce) chceme děti připravit zejména na společenské normy, aby byly schopni zareagovat, když už mají skončit nějakou činnost, aby věděli, jak se mají pohybovat s učitelem po škole. Rozhodně nesejde na tom, jestli pozná písmena, jestli umí číslice, důležité je, aby si děti naučily říct, že potřebují na záchod, neobávaly se toho, aby se naučily si o něco požádat slušně, takže spíš takový ten opravdový průběh toho, jak se přemístit, poslouchat autoritu, kdy být aktivní, kdy nebyť aktivní. V adaptačním stupni (předškolíčce) se seznamují samozřejmě i s geometrickými tvary, pojem množství, čísla, třídění informací jestli je něco nesmyslné, porovnávání, naučení se dopravních značení, všechno samozřejmě jenom povrchově, aby si mohli něco vystříhnout. Zde se tedy mohou něco nového dozvědět.

Co je obsahovou náplní adaptačního stupně?

Důležité pro nás je, aby se děti naučily pracovat v páru nebo v několika skupinách, což je velmi obtížné. Zde musí mít pedagog velké zkušenosti, aby pracovní činnosti ve skupinách zvládal, práce ve dvojčkách je pro tak malé děti něco velmi těžkého.

Myslíte si, že se děti těší do adaptačního stupně?

Vím, že děti, které chodí do adaptačního stupně (předškolíčky) se těší. Ty děti, co přestaly chodit, nevím ani z jakých důvodů.

Dostávají děti na konci adaptačního stupně nějaké hodnocení?

Závěrem adaptačního stupně (předškoličky) je zápis a tam je dítě tímto ohodnoceno, ale nějaký písemný dokument ne.

Bývají s dětmi v adaptačním stupni i rodiče?

V adaptačním stupni (předškoličce) s námi mohou bývat rodiče, docela často, občas to potřebují děti, než si zvyknou, chtějí přítomnost toho rodiče.

Je rozdíl ve spolupráci školy s rodiči dětí, které adaptační stupeň navštěvovali a těmi, které do adaptačního stupně nechodili?

I u rodičů je rozdíl, rodiče, kteří s dětmi navštěvovali adaptační stupeň (předškoličku) a rodičů, kteří s dětmi adaptační stupeň (předškoličku) nenavštěvovali. U rodičů, kteří s dětmi prošli adaptačním stupněm (předškoličkou), je tam bližší vztah s námi, jelikož se známe delší dobu, rodiče jsou upřímnější, jsou otevřenější a víc spolupracují. Rodiče už ví více, z toho vzájemného setkávání, ví, o co mě jde. Mě jde o tu spolupráci, abychom dítě někam posunuli. U rodičů, kteří s dětmi nechodili do adaptačního stupně (předškoličky), tak nemají tolik zkušeností. Dejme tomu, že v druhé třídě se rozdíl mezi rodiči teprve vyrovnávají.

Konzultujete v adaptačním stupni s rodiči i odklad dítěte na nástup do školy?

V adaptačním stupni (předškoličce) s rodiči konzultujeme i odklad pro nástup do školy.

Chodí do adaptačního stupně i děti, které do první třídy nepůjdou a mají odklad?

Děti, které mají odklad, může znovu navštívit adaptační stupeň (předškoličku).

Svěřují se Vám rodiče dětí, které navštěvovaly adaptační stupeň s výchovnými a vzdělávacími obtížemi dětí i v průběhu další školní docházky?

Co se týká další konzultace a svěřování s problémy, ano, někteří rodiče tak činí, mají pocit důvěry, ale je na to příliš málo času, jsem s nimi hodinu týdně a s rodiči asi tak minutu týdně. Ale samozřejmě už jsem se s tím setkala.

Pedagog č. 3

Kolik je Vám let?

Je mi 32 let. *Jaký druh pedagogického vzdělání máte?*

Vzdělání, střední pedagogickou pro předškolní věk a vysokou školu pro první stupeň.

Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe?

Praxe 7,5 let. *Který stupeň základní školy učíte?*

Učím první stupeň a první třídu.

Kolik let pracujete s dětmi, navštěvujícími adaptační stupeň?

Mám druhé kolo adaptačního stupně (předškoličky).

Jak dlouho je ve vaší škole zřízen adaptační stupeň?

Adaptační stupeň (předškolička) je u nás zřízená již 12 let.

Setkala jste se již dříve ve své praxi s pojmem adaptační stupeň?

S pojmem adaptační stupeň (předškolička) jsem se ve své praxi dříve neseťkala.

Co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla učit na této škole?

Chtěla jsem učit na této škole, protože je zde individuální přístup, komunikace s rodiči a velká pedagogická praxe, jakože i s jiných odvětví než normálně na státní škole, do kterých bych si na státní škole nesáhla, tady mám možnost si na jiné odvětví sáhnout. Samozřejmě je zde malý počet dětí.

Máte ve vaší třídě děti, které prošly adaptačním stupněm?

Mám ve třídě děti, které prošly adaptačním stupněm (předškoličkou). S dětmi, které navštěvovaly adaptační stupeň (předškoličku) se mi spolupracuje výborně, jednodušeji než s těmi dětmi, co adaptační stupeň (předškoličku) nenavštěvovaly.

Vidíte rozdíly v chování mezi dětmi, které adaptační stupeň navštěvovaly a dětmi, které jej nenavštívily?

Mezi dětmi je velký rozdíl. Rozdíl bývá hlavně ten adaptační.

Co bylo podle Vás důvodem a hlavní myšlenkou pro zřízení adaptačního stupně, v čem vnímáte její smysl?

Adaptační stupeň (předškolička) je důležitá, zde se seznamují děti se spolužáky, s prostory školy a s učitelkou.

Jak tuto myšlenku hodnotíte?

Adaptační stupeň (předškoličku) hodnotím pozitivně.

Kterí pedagogičtí nebo nepedagogičtí pracovníci se zúčastňují procesu přípravy dětí na školu v rámci adaptačního stupně?

V adaptačním stupni (předškoličce) jsem většinou sama jako pedagogický pracovník nebo taky rodilý mluvčí, pokud jdou děti do vícejazyčné třídy.

Od jaké věkové hranice jsou u vás přijímány děti do adaptačního stupně? Zde chodí většinou předškolní děti. Jak často děti navštěvují adaptační stupeň, než nastoupí do první třídy?

Do adaptačního stupně (předškoličky) děti nemusí chodit pravidelně, ale adaptační stupeň (předškolička) je nabízena jeden krát týdně na hodinu.

Jaké podmínky máte pro přijetí dítěte do adaptačního stupně?

Podmínky do adaptačního stupně (předškoličky) nejsou žádné, musí mít akorát předškolní věk.

Co všechno sebou děti musí mít, když navštěvují adaptační stupeň?

Děti, které jdou do adaptačního stupně (předškoličky) mají sebou pití, svačinu a přezůvky, jinak jim poskytujeme všechno, veškeré potřeby.

Přihlašují se do adaptačního stupně i děti, které k vám do školy chodit nebudou?

Do adaptačního stupně (předškoličky) se přihlašují i děti, které pak k nám chodit nebudou a před zápisem přestávají chodit a chodí jen děti, které k nám nastoupí do první třídy.

Na co všechno se během adaptačního stupně snažíte děti připravit, co se je snažíte naučit? Co je obsahovou náplní adaptačního stupně?

Připravujeme je na veškeré oblasti, které mají již v mateřské školce. Zde hravou formou zjišťujeme, zda to děti zvládají, seznámení s pravidly, což je krůčkem ke škole. Dítě se přestane bát jít do školy, ví, do čeho jde a pro rodiče je to samé, ví, do čeho dítě jde, seznámí se s učitelkou, odbourání strachu.

Myslíte si, že se děti těší do adaptačního stupně?

Mě se děti vždycky těšili do adaptačního stupně (předškoličky).

Dostávají děti na konci adaptačního stupně nějaké hodnocení?

Nedáváme žádné hodnocení, spíše dáváme pak informace rodičům, zda je dítě zralé do školy či ne.

Bývají s dětmi v adaptačním stupni i rodiče?

Rodiče v adaptačním stupni (předškoličce) nebývají, ale pokud to dítě vyžaduje, jde vlastně do adaptačního stupně (předškoličky) poprvé, má strach, nezná to tam, dítě má možnost s rodiči v adaptačním stupni (předškoličce) být nebo když si rodič požádá, že by tam u toho chtěl být, tak není problém, všechno je o domluvě.

Je rozdíl ve spolupráci školy s rodiči dětí, které adaptační stupeň navštěvovaly a těmi, které do adaptačního stupně nechodily?

V rodičích je rozdíl. Když přicházejí rodiče z venčí, neznají školu, neví, kdo jejich děti bude učit. Rodiče s adaptačního stupně (předškoličky) už vlastně tyto informace ví. Nejdou do cizího prostředí.

Konzultujete v adaptačním stupni s rodiči i odklad dítěte na nástup do školy?

Konzultujeme i odklad dítěte pro nástup do školy, takže do adaptačního stupně (předškoličky) chodí i děti, které pak mají odklad a můžou tak přijít do adaptačního stupně (předškoličky) i další rok.

Svěřují se Vám rodiče dětí, které navštěvovaly adaptační stupeň s výchovnými a vzdělávacími obtížemi dětí i v průběhu další školní docházky?

Rodiče se svěřují i s problémy dětí jak výchovné, tak vzdělávací.

Pedagog č.4

Kolik je vám let?

Je mi 45 let.

Jaký druh pedagogického vzdělání máte?

Vystudovala jsem pedagogiku pro první stupeň.

Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe?

Má praxe je něco přes dvacet let.

Který stupeň základní školy učíte?

Učím první stupeň.

Jak dlouho je ve vaší škole zřízen adaptační stupeň?

Oficiální adaptační stupeň (předškoličku) máme dva roky, ale vždycky jsme s dětmi předškolními pracovali, i když ne oficiálně. Adaptační stupeň (Předškoličku) máme druhým rokem. v loňském roce jsme měli oficiálně čtyři setkání, neoficiálně asi sedm setkání, v letošním roce oficiálně dvě setkání, neoficiálně asi pět setkání.

Setkala jste se již dříve ve své praxi s pojmem adaptační stupeň?

S pojmem adaptační stupeň (předškolička) jsem se nesečkala, to je v podstatě termín teprve několik let, ale vždycky se děti připravovaly na vstup do základní školy. Moje maminka pracovala v mateřské škole, tak vím, že v mateřské škole měli zaměstnání přímo soustředěné na předškolní děti, protože byly ročníkově rozdělené děti, takže s předškoláky měli jak dopolední, tak odpolední vyučování a připravovali děti intenzivněji než v současné době.

Co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla učit na této škole?

Pracuji na této škole, protože mám zde místo bydliště, a že ze mě bude učitelka, to máme nějak v genech. Děti do školy zveme na akce, které pořádáme společně, ale že by se děti cíleně připravovali na vstup do školy v nějakém systematickém řádu tak to u nás neprobíhá, takže s tím zkušenost jako s takovým adaptačním stupněm nemám.

Co bylo podle Vás hlavním důvodem a myšlenkou pro zřízení adaptačního stupně, v čem vnímáte její smysl?

Adaptační stupeň (předškolička) je přínosem, děti se ze školou seznámí, seznámí se s dospělými osobami, které ve škole děti potkávají a děti jsou tak sebejisté, netrpí traumatem z jiného prostředí, takže jim to prospívá a práce s těmi dětmi je tak příjemnější a jednodušší.

Vidíte rozdíly v chování mezi dětmi, které adaptační stupeň navštěvovaly a dětmi, které jej nenavštívily?

Rozdíly mezi dětmi je na první pohled vidět, děti, které již přicházejí se školou do styku tak nemají problém s aklimatizací a děti, které se školou nepřišli dříve do styku je tak adaptace a čas na adaptaci daleko delší.

V čem vnímáte její smysl?

Smysl adaptačního stupně (předškoličky) je usnadnit vstup dětem do školy, v mateřských školách je velká svoboda dětí, že si mohou vybírat činnosti, které jsou jim blízké a nemusí se tak začleňovat do nějakých řízených činností, což vidím jako zásadní problém a když

jsou ještě třídy smíšené, mě to přijde, že z mého pohledu by předškoláci měli navštěvovat jednu třídu předškoláků a cíleně se tam pár minut denně připravovali k takové té pravidelné práci, k tomu soustředění. Tak je školství dneska nastavené, že toto nechává, i když paní učitelky musím je moc pochválit, určitě se předškolákům věnují, i když to nemají předepsané. Cokoli se předškolnímu věku směřuje, k tomu základnímu vzdělávání jde na dětech vidět, děti jsou velice nadané, inteligentní, mají krásné rodinné zázemí, motivací všude plno, děti mají spíš problém v samostatnosti, protože dospělí za ně všechno řeší a mají hodně podnětů, pak se mezi podněty těžko vybírá.

Jak často děti navštěvují adaptační stupeň?

Ta návštěva je dobrovolná na naší škole, takže jí nabídneme, děti jí rádi využívají, takže pokud mohou, nemají nějaké závažné zdravotní potíže, tak ta účast je téměř stoprocentní. V letošním roce máme adaptační stupeň (předškoličku) jednou za čtrnáct dní.

Jaké podmínky máte pro přijetí dítěte do adaptačního stupně?

Pro přijetí do adaptačního stupně (předškoličky) žádné podmínky nemáme, všechny děti, které jsou vlastně spádově místo bydliště, budou pravděpodobně nastupovat do naší školy, takže všem je tento adaptační stupeň (předškolička) umožněna.

Co všechno sebou děti musí mít, když navštěvují adaptační stupeň?

Děti si do adaptačního stupně (předškoličky) berou pouzdro, které mají vybavené tužkou a pastelkami, ale to už právě je po domluvě s kolegyněmi s mateřské školy. My jsme zjistili, že tohle pouzdro už děti používají přímo ve školce, tak už jsme jenom využili jejich práci a o pouzdro a pastelky jsme je požádali, aby si pouzdro sebou děti nosily, protože už jsme dopředu věděli, že už je děti mají a už jsou děti na ně zvyklí.

Přihlašují se do adaptačního stupně i děti, které k vám chodí do školy nebudou?

Zde se děti, které se nepřihlašují do této školy, tak nechodí do tohoto adaptačního stupně (do předškoličky), protože jsme vlastně vesnická škola, tak ani nenabízíme nic mimo náš region, náš dosah, takže spolupracujeme jen s mateřskou školou a ta tu informaci o adaptačním stupni (předškoličce), rodinám dětí.

Co je obsahovou náplní adaptačního stupně?

V adaptačním stupni (předškoličce) je nejdůležitější je, aby se děti orientovali v budově školy, aby věděly, že je nějaká vyučovací jednotka, aby si zvykli na práci v prostředí třídy, aby si zvykli na různé učitelky, protože se v adaptačním stupni (předškoličce) střídáme,

aby viděly všechny tváře. Děti jsou velice nadšené. Adaptační stupeň (předškoličku) využíváme i proto, aby sem přišli rodiče. Rodičům se věnujeme zvlášť. Po celou dobu ty děti pracují ve třídě s některým s kolegů a další se věnuje rodičům, dozvědí se od nás všechny právní záležitosti k zápisu, které potřebují, dozvědí se o školní zralosti z úst speciální pedagožky, máme také školní psycholožku, když je potřeba něco dořešit, předvádíme rodičům, jaké budeme mít školní pomůcky, jak to u nás ve škole vypadá, na co všechno se můžou rodiče podívat, máme webové stránky, emailové adresy. Takže při zápisu do školy už i rodiče všechno ví.

Dostávají děti na konci adaptačního stupně nějaké hodnocení?

Děti při skončení adaptačního stupně (předškoličky) žádné hodnocení nedostávají, spíše něco neoficiálního a motivačního.

Je rozdíl ve spolupráci školy s rodiči dětí, které adaptační stupeň navštěvovaly a těmi, které do adaptačního stupně nechodily?

Máme velice kladné zkušenosti s tím, že s rodiči pracujeme stejně jako s dětmi v tom adaptačním stupni (předškoličce), potom je komunikace daleko jednodušší, jsou připraveni na to, co je čeká, vědí rodiče, na koho se mohou obrátit, jakým způsobem komunikovat ve škole a to velice usnadňuje práci v dalších letech.

Konzultujete v adaptačním stupni s rodiči i odklad dítěte na nástup do školy?

V současné době konzultujeme s rodiči odklad dítěte do školy, školní speciální pedagog, může konzultovat s rodiči, dokonce nabízíme rodičům i osobní konzultaci pokud je to potřeba, ale v současné době se posunul termín k zápisu do první třídy až na pozdní jaro, což znamená až na duben s toho důvodu, že učitelky ve školce, protože jsou denně s dětmi v kontaktu, tak už s rodiči konzultují možnost odkladu školní docházky a už od února žádají v pedagogcko – psychologické poradně možnou konzultaci. My už před vstupem z velké části máme děti podchycené a vyřešené co se týká odkladu. V okamžiku kdy už děti prošly vyšetřením a odklad jim byl doporučen tak už v podstatě mají možnost nenavštěvovat adaptační stupeň (předškoličku) a zápisové listy mohou vyřešit pouze papírovou záležitostí, dokonce už není nutná ani účast dítěte na zápisu s tím označením, že by nešlo do školy.

Svěřují se Vám rodiče dětí, které navštěvovaly adaptační stupeň s výchovnými nebo vzdělávacími obtížemi dětí i v průběhu další školní docházky?

Rodiče, které mají děti s jakýmikoli problémy, co se týká školní adaptace nebo školního vzdělávání tak konzultují vždycky víc a víc, protože je to nutné, ta konzultace je tam častější.

Pedagog č.5

Kolik je Vám let?

43 let.

Jaký druh pedagogického vzdělání máte?

Pedagogika prvního stupně.

Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe?

Pedagogická praxe je 22 let.

Který stupeň základní školy učíte?

Učím jak první, tak druhý stupeň základní školy.

Kolik let pracujete s dětmi, navštěvujícími adaptační stupeň?

S dětmi, které navštěvují adaptační stupeň (předškoličku) pracuji 20 let. Zde ve škole je adaptační stupeň (předškolička) zřízena dva roky.

Setkala jste se již dříve ve své praxi s pojmem adaptační stupeň?

Ve své praxi už jsem se s pojmem adaptační stupeň (předškolička) setkala, a to na bývalém pracovišti, kde jsem adaptační stupeň (předškoličku) založila.

Co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla učit na této škole?

Zde na této škole pracuji, protože jsem vyhrála konkurz na ředitelku základní školy.

Máte ve své třídě děti, které prošly adaptačním stupněm?

Ve své třídě nemám děti, které prošly adaptačním stupněm (předškoličkou).

Vidíte rozdíly v chování mezi dětmi, které adaptační stupeň navštěvovaly a které jej nenavštívily?

V minulé práci jsem měla adaptační stupeň (předškoličku), rozdíl dětí je minimálně na začátku školního roku, kdy tu školu znají, rozdíl je u zápisu, kdy je to pro děti daleko příjemnější přijít do známého prostředí.

Co bylo podle Vás důvodem a hlavní myšlenkou pro zřízení adaptačního stupně, v čem vnímáte její smysl?

Smysl adaptačního stupně (předškoličky) vnímám právě v tom, když půjdou k zápisu nebo když nastoupí do první třídy, aby děti šli do známého prostředí a aby znali věci, kterými se musíme zabývat první týden, třeba ví, kde je záchod, kde je šatna, na druhé straně pro rodiče je to taky velmi důležité, protože pro ty rodiče adaptační stupeň (předškolička) dává možnost zeptat se na věci, které jim nezodpoví mateřská škola, ale zodpoví jim to základní škola, nemusí si sjednávat schůzku, naopak škola jim tímto dává příležitost se setkat, jak s tou školou, tak i s učiteli na základní škole.

Kteří pedagogičtí nebo nepedagogičtí pracovníci se zúčastňují procesu přípravy dětí na školu v rámci adaptačního stupně?

Adaptačního stupně (předškoličky) se zúčastňují všechny učitelky prvního stupně, vypomáhají jim asistentky, psycholog a speciální pedagog.

Od jaké věkové hranici jsou u Vás přijímány děti do adaptačního stupně?

Přijímány jsou opravdu jenom předškolní děti.

Jak často děti navštěvují adaptační stupeň, než nastoupí do první třídy?

V loňském roce jsme zkusili čtyřikrát, teď už jen dvakrát za rok setkání. Pro děti je to rozhodně super, pro rodiče je to organizačně náročné, chtěli se zúčastnit všech setkání. Takže jsme letos dali dvakrát za rok adaptační stupeň (předškoličku), ale jelikož v rámci velikonoce nebo vánoc, zveme jen ty děti z mateřské školy. Máme to štěstí, že k nám do základní školy nastupuje devadesát devět procent dětí z mateřské školy. Děti i rodiče nás navštíví a procházejí s námi veškeré akce školy, takže je to v podstatě čtyřikrát až pětkrát za rok.

Jaké podmínky máte pro přijetí dítěte do adaptačního stupně?

Podmínky do adaptačního stupně (předškoličky) nejsou žádné v podstatě, i kdyby přišlo pětileté dítě nebo čtyřleté dítě, tak mi bychom asi neřekli ne, kdokoli, i když k nám spádově nepatří, může do adaptačního stupně (předškoličky) dojít.

Přihlašují se do adaptačního stupně i děti, které k Vám do školy chodit nebudou?

Tady jsem se nesetkala s tím, že by děti, které jsem chodili do adaptačního stupně (předškoličky), pak nepůjdou na naši základní školu, ale na bývalém pracovišti jsem se

s tím setkala, že dítě, které chodilo do adaptačního stupně (předškolíčky) pak chodilo na jinou základní školu. Rodiče vlastně využijí toho kontaktu se školou.

Na co všechno se během adaptačního stupně snažíte děti připravit, co se je snažíte naučit?

Děti se nesnažíme naučit, protože aby ty děti, které do adaptačního stupně (předškolíčky) nechodí, nebyly ohroženy, spíš opravdu se s nimi pohrát, ukázat jak to ve škole bude fungovat a naladit je na školu.

Jakou zkušenost dítě získá během zkušenosti?

Získá tu zkušenost být s dospělou osobou, být bez rodiče, v cizím prostředí, být se svými kamarády stejného věku. Tady se předškoláci teprve poprvé projeví, jako předškoláci jsou sobě rovnými kamarády.

Dostávají děti na konci adaptačního stupně nějaké hodnocení?

Děti většinou na konci dostávají zábavné hodnocení, že absolvovali, splnili, že jsou připravené do školy, takové spíše motivační, aby se na školu těšily, aby k zápisu přišly nadšené.

Bývají s dětmi v adaptačním stupni i rodiče?

Rodiče s dětmi v adaptačním stupni (předškolíčce) bývají, ale jenom první chvílku cca prvních pět minut a pak se rozdělují, ale pokud je dítě plačtivé, potřebuje toho rodiče, tak zůstávají s tím rodičem. Většinou do pěti minut se může rodič vzdálit a dítě je samotné.

Je rozdíl ve spolupráci školy s rodiči dětí, které adaptační stupeň navštěvovaly a těmi, které do adaptačního stupně nechodily?

V rodičích je menší rozdíl v tom, když to můžu shrnout za těch dvacet let, že ti, co adaptační stupeň (předškolíčku) navštěvovali, už tu školu vlastně znají, máme už takový důvěrnější vztah, „ano je to ta paní učitelka“, viděli jsme se, ti co přijdou poprvé tak prostě mají ještě ten ostych.

Konzultujete v adaptačním stupni s rodiči i odklad dítěte na nástup do školy?

Odklad dítěte konzultujeme se speciální pedagožkou, psychologkou školy, jinými učiteli.

Chodí do adaptačního stupně i děti, které do první třídy nepůjdou a mají odklad?

Do adaptačního stupně (předškoličky) chodí i děti, které mají odklad, nabízíme a závisí to na rodiči, který pak třeba to vysvětlí dítěti, ale do adaptačního stupně (předškoličky) chodit může.

Svěřují se Vám rodiče dětí, které navštěvovaly adaptační stupeň s výchovnými a vzdělávacími obtížemi dětí i v průběhu další školní docházky?

Ano rodiče se nám v průběhu další školní docházky svěřují, jsou zvyklí na tu otevřenost, že jim ukážeme, že nám mohou sdělit jakýkoli problém, že se snažíme ten problém vyřešit pro dobro toho dítěte.